ÖRÜ

SİNİZ

15 GÜNDEN 15 GÜNE

HALK YIĞINLARININ KÜLTÜRCE YÜKSELMESİ, ÖZTÜRKÇE AKIŞINI DOĞRU YOLA SOKACAKTIR.

Türkçenin temizlenmesi, derinleşmesi, genişlemesi.. elle tutulmaz, gözle görülmez duyguları, anlamları, düşünceleri söyliyebilecek, yazabilecek bir biçime sokulması işinde yapılan çalışmaları, kıvançla karşılarız.

Dil canlı bir varlıktır. Her canlı varlık gibi, bir kımıldanma, bir yürüyüş, boyuna bir oluş, bir değişim içindedir.

Dil sosyal bir varlıktır. Her sosyal varlık gibi bir yandan kendine uygun, kendi içinden gelen yasalara göre yaşar; öte yandan biz insanlar, bu yasalara dayanarak yaşayan bu varlık üzerinde dokunaklı olabiliriz. Onun devrimlerini, değişimlerini çabuklaştırabilir, disiplinleştirebiliriz. Çünkü insanlarla sosyal varlıklar arasındaki değiş tokuş pasif değil, aktiftir.

Dil işlerinin ideolojik yaşayışımızda böyle ön plânı tuttuğu bir devirde, unutulmaması gerek olan şudur:

Dili, bütün incelikleri ve bütün genişlikleriyle en derin halk basamaklarına kadar yaymak.. onların malı yapmak.

Bunu söylerken biliyoruz: birçok anlamlar, birçok düşünceler vardır ki, bunların en geniş halk basamaklarınca anlaşılması işi, onları gösteren terminlerin, onları söyleyen yazıların yalnız öztürkçeyle yapılmış ve yazılmış olmasına bağlı değildir. Bu, geniş halk yığınlarının kültürce yükselmesini de ister. Asıl bu yığınların kültürce yükselmesidir ki, öztürkçe akışını doğru yola sokmuş olacaktır. «Entellektüel, yüksek okur yazarlar dili» diye ayrı bir dil; ve «halk dili, kitap dili» diye başka bir dil kalacak olursa; ve yapılan dil devrimi yalnız kitab okuryazarları alanında demirlenmiş bulunursa, eski hamam eski tas demektir.

Ha Hegemonya, ha hakimiyet, ha eğemenlik demişiz; ha İnternasyonal, ha beynelmilel, ha arsıulusal diye yazmışız; eğer bu sözlerin ne demek olduğunu geniş halk yığınlarına anlatamazsak; onların kültür seviyesini bunları anlıyacak yüksekliğe çıkaramazsak, eskiden beynelmilel ile hakimiyeti anlayanlarla anlamıyanlar nasıl var idiyse, şimdi de arsıulusalla eğemenliği anlamıyanlar var olacak demektir.

Oysa ki, kültür seviyesi yükselen halk, okuryazarlardan çok daha büyük bir kolaylık ve çabuklukla öztürkçe akışını kavrıyabilir. Çünkü bir yandan öztürkçe akışının bir kanadı, halk sözlerine dayanmaktadır; öbür kanadı ise halkın kafasına eskisi olmıyan yeni sözler, anlamalar olarak girecektir.

«Türk Dili Araştırma Kurumu» öztürkçe kelimeleri yayarken; bunların halk yığınları tarafından benimsenmesi.. bellenip kullanılması yollarını da düşünmelidir.

Bu sözlerin gazetelere, kitaplara geçmesi halka inmesi demek değildir.

Öztürkçenin en verimli alanı, okur yazarlar yığını değil, halk yığınıdır. Ve halkın içinden çıkacak olan yeni ozanlar, yeni bilginler öztürkçenin en güzel yemişlerini vereceklerdir.

ÖZ TÜRKÇE İŞİNDE BUNU UNUTMIYALIM!

NASIL YETİŞİYORLAR?...

(Hayat : yorgunluğu bitmiyen bir mücadeledir...)

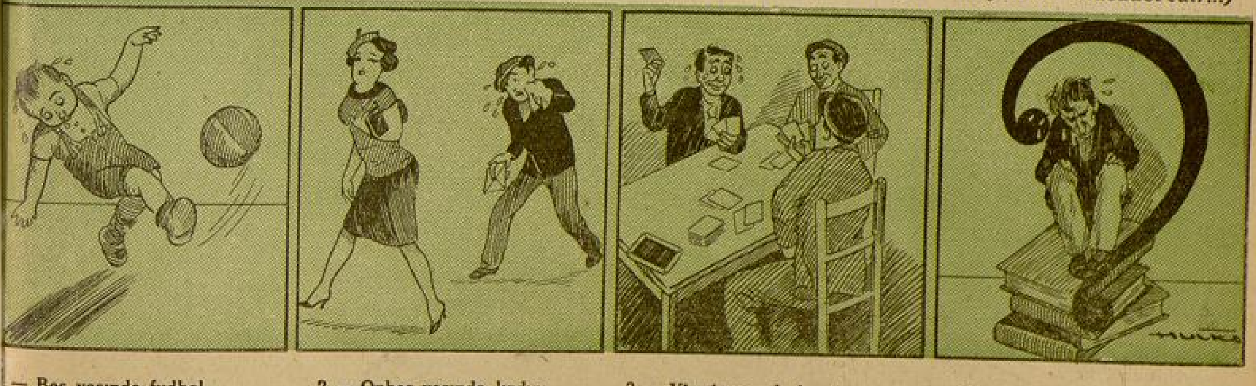

1 — Beş yaşında fudbol... 2 — Onbeş yaşında kadın... 3 — Yirmi yaşında kıratane... 4 — Otuz yaşında ?....

Aşıkı Değildi; Fakat Onu Kıskanıyordu! Niçin??..

Arabamız, Köyceğizin yanındaki gölün kenarında sür'atle ilerleyordu. İlkbaharın tatlı müjdesini getiren Şubatın bu güzel gününde, kıskançlıktan konuşuyorduk. Arkadaşım Ekrem, çok sevmiş, sevilmiş, ıstırap çekmiş inşanların; geçmişleri anarlarken duydukları tatlı tahassürün tesiri altında; garip bir aşk macerasını bana anlatmağa başladı:

— Bir zaman genç ve güzel bir kadınla tanışmıştım. İsmi Samiha idi. Uzun boyu, narin edası; ve ufak bir temas darbesile kırılan cicilibicili eşyaya benzer zarafetile; etrafına mukavemet edilmez bir cazibe serpiyordu. Bu narin yaradılışta öyle ateşli bir ihtiras vardı ki: bunu koyu siyah gözlerinde, ve iki kan damlasını andıran küçük ağzında sezmemek kabil değil.

Bu kadını, ve bilhassa ruhunu pek yakından tanıdığım cihetle; aramızdaki rabıtanın yalnız bir samimiyetten ibaret kalması lâzımgeldiğine hükmettim. Ve hakikaten Samihanın dostluğunu da kazandım. Samiha: asri, her hareketinde tamamile bağınsız (müstakil) idi. Kocası onu, istediği gibi yaşamakta özgür (serbest) bırakıyordu. Acaba kocası, Samihayı seviyor muydu? Bilmiyorum. Hakikat şu idi ki, kocası Samihayı adamakıllı kıskanıyordu. Fakat, benim haleti ruhiyemi anladıktan sonra, bu kıskançlığı sükûnet bulur gibi oldu.

Şunu da söyliyeyim ki: Samihanın samimiyetinden duyduğum sonsuz zevk ve saadeti hiçbir zaman unutamam.

İlk günleri Samihanın, yaradılışında cevval ve ateşli olan; fakat iyi yetiştirilmemiş bulunan zekâsını işletmeğe.. genişletmeğe oğraşdım. Ona sevdiğim kitapları okuttum. Beraber mağazalara gidiyor, evinin küçük salonunu süslemek için, binbir türlü cicilibicili eşya satın alıyorduk.

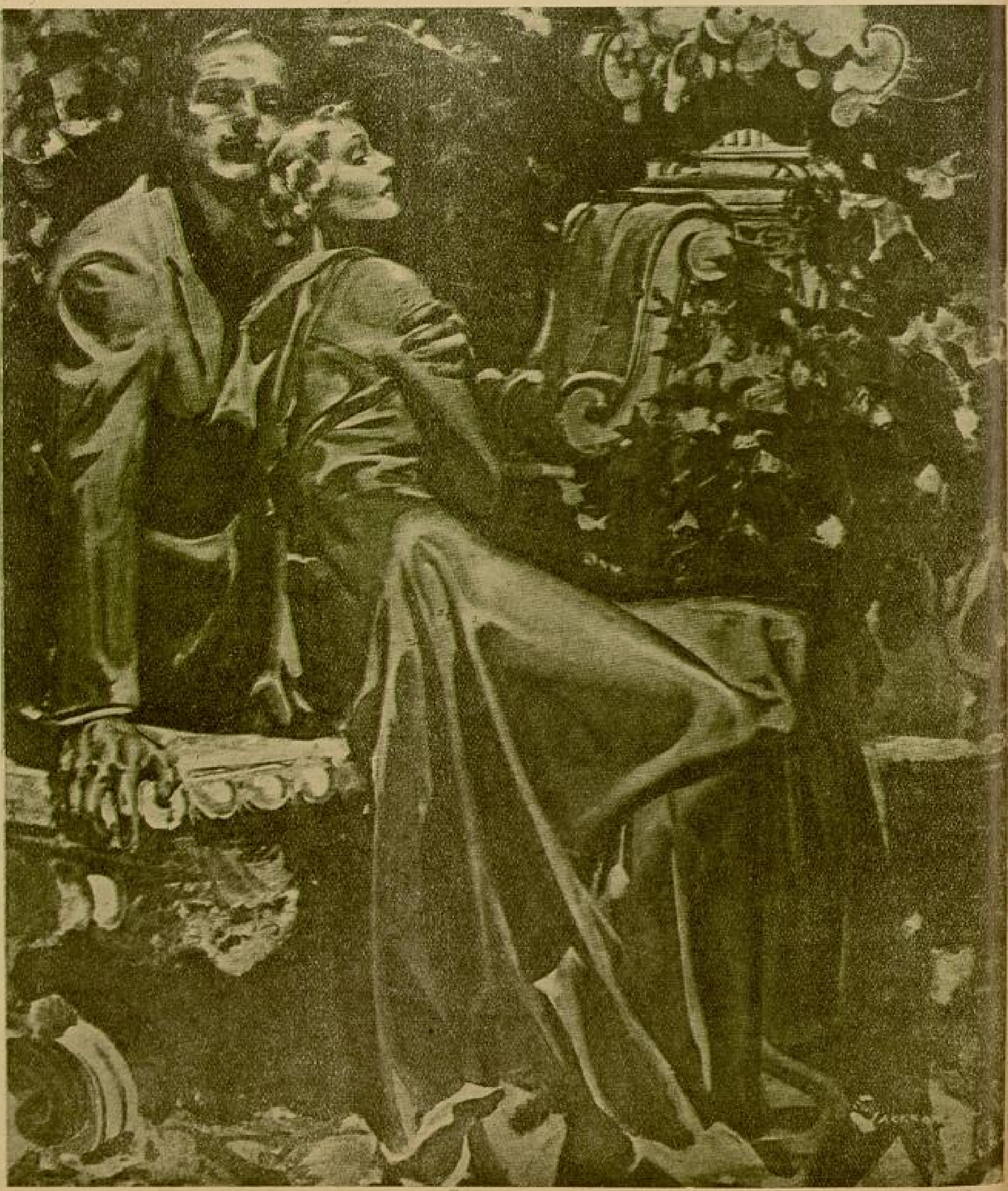

Bu zavallı, kadınla erkek arasında aşk bulunmadan da, sarsılmaz bir alâkanın yaşayabileceği hayaline kapılmıştı!.....

ordu!

??..

öyle ateşli
ğil.
tten ibaret

Ben, bütün hayatımı ona anlattım. O da bana, hemen hemen bütün yaşama maceralarını hikâye etti. Onun hareketlerini, onun gülümsemelerini, göz süzüşlerini tetkik ederken; çocukluğunu, genç kızlığını... ve sonra kendisini, hakiki ve derin bir muhabbetle sevebileceğimi düşünmek; bu tatlı hatıralar ile oyalanmak, bana doyulmaz bir zevk veriyordu.

Ben, tanıdığım, hergün konuştuğum, hergün temas ettiğim bu güzel Samihanın aşığı değildim!.. Evvelce de söylediğim gibi, o da benim metresim değildi ve olamazdı da..

Benim için yalnız bir arkadaş, amma candan, hakikî bir arkadaştı. Aramızdaki arkadaşlık rabıtası çok saf ve samimî idi. Şimdi seninle beraber dolaştığımız bu yerde, bu gölcüğün kenarında; bir zaman onunla da kolkola dolaşıyor, geziniyor, öteden beriden bahsediyorduk.

Sözü uzatmıyalım, gene böyle lâtif ve güneşli bir günün sabahında, burada dolaşırken, bana İzmirden birkaç ay için; belki bütünlük uzaklaşacağını söyledi.

Hâlâ kafamda canlı duran o çocuk edasile :

— Orada, sizin nasihatlarınızı almadan nasıl yaşayacağım ? Bu ayrılışımızı, hiç olmazsa bana sık sık mektup yazmak suretile, telâfi etmiyecek misiniz ? dediğini.. ve hâlâ o lâtif sesinin kulaklarımda çınladığını işitiyor gibi oluyorum.

Minimini şapkasını lâkayit bir hareketle gölünkenarına fırlatırken, şefkat ve samimiyetle dolu gözleri gülümsüyor.. Dudaklarını öyle alaycı bir eda ile büküyordu ki, bunları, - olgun bir meyva gibi - ısırmak arzusuna kapılmamak için, kendimi güç zaptettim. Ve ihtiraslı bir hareketle, saf ve samimî bir arkadaşlığın bana verdiği ilâhî zevki, kirletmek istemedim. Birkaç gün sonra bana veda ederken, eldivenli küçücük elinin parmak uçlarına, samimî ve hafif bir buse kondurarak ayrıldım.

Yazan :

CEVAD ŞAKİR

***

Aradan dört ay geçti. Bu müddet zarfında Samiha, önce Modada sonra da Bostancı ile Suadiye arasında bir köşkte oturdu. Ben İzmirden Bodruma, oradan da «Ölümden Korkmazlar Adası»ndaki değirmenime gittim. Aramızda kararlaştırdığımız gibi, sık sık mektuplaşıyorduk. Zaman geçtikçe Samihanın mektupları, bana daha lâkayit ve daha soğuk görünmeğe başladı.

Bu hal, ilk günleri bana tesir etmiyordu. Aramızda aylarca devam eden bu arkadaşlık sönse bile, gücenmemem lâzımgeldiğini anlıyordum; zira bu arkadaşlığın hatırası bile benim için en büyük bir zevk ve saadet kaynağı olmuştu.

İşte bu ruhî haller içinde iken, sonbahara doğru İstanbula gittim. Onu, Suadiyedeki şirin, şairane köşkünde ziyaret ettim. Samiha beni, beraber bulunduğumuz çağlardaki ayni samimiyet ve arkadaşlıkla karşıladı. Şimdi daha ziyade güzelleşmiş, rengine daha fazla kan ve canlılık gelmişti. Bilhassa sözleri daha ateşli.. ve dudakları daha çekici görünüyordu.

Fakat muhiti, salonunun tertibatı, hiç değişmemişti. Beraber satın aldığımız eşya.. benim sevdiğim muharrirlerin kitapları bu salonda, İzmirde yerleştirdiğimiz biçimde duruyordu.

Samiha şuh bir eda ile :

— Mes'udum, hem da çok mes'udum!. Bana karşı arkadaşlığınız devam ediyor mu ? diye sordu. Cevap yerine, hürmetle eğilerek minimini elini öptüm.

Samiha fettan bir gülüşle devam etti :

— Beni, nasıl candan arkadaşlık hissile seviyorsanız, ayni hislerle sevmeniz lâzımgelen bir adamı da, size takdim edeceğim. Onun için eski arkadaşlığımızın yaşayıp yaşamadığını soruyorum?..

Samihanın, bu sözlerden ne kastettiğini derhal sezdim. Bu sözün benliğimde, bilhassa kalbimde nasıl bir fırtına kopardığını tarif edemem.

Tekrar ederim ki, Samihayı sevmiyordum; hattâ, beni şimdiye kadar sevdiği şekilden bambaşka bir his ile sevdiğini söylemiş olsaydı, pek müşkül bir mevkide bile kalacaktım.

Sanki bu kadın ile aramızdaki rabıta, basit ve samimî bir arkadaşlıktan ibaret değilmiş gibi; sanki onun ilk aşıkı benmişim gibi, niçin kalbimde kıskançlığın o kemiren.. o gaddar pençelerini duydum ?

Salonun kapısı açılarak içeriye genç bir adamın girdiğini gördüğüm zaman, niçin üstüme deliliğe benzeyen, müthiş bir kıskançlık nöbeti geldi ?

Evet, kıskançlığın.. aşksız kıskançlığın bütün işkencelerini hissettim. Bu meçhul adam, benim binbir sevgi ve özenle inceltiğim.. işliyerek yetiştirdiğim kadını almağa geliyordu. Onun, ilk bakışta, benden bambaşka bir tipte olduğunu anladım. Ben, ince ve zayıf iken o, kanlı ve şişmandı. Benim saçlarım kestane renginde iken, onunkiler güneş sarısı idi. Benim sesim, hafif ve hattâ bir derece kısık iken; onunki tannan ve gevrek gevrek gülüyordu. Ben, Samihanın muhayyelesini; o ise ihtıraslarını teshir etmiştik.. O adam, bu kızın ateşli gözlerinin.. ve kırmızı dudaklarının aradığı, dilediği adamdı.. O, avını elinden kaçırtmıyacağına çok emin bir tavur ile, bana bakıyordu.

Samiha, bu halimi, perişanlığımı, içimi kemiren kıskançlığı anlamamış gibi, bir düzüye gülümseyordu.

. . . .

Ekrem, hikâyesinin bu noktasına gelince, birdenbire sustu, sordum :

— Bu macera nasıl bitti ? Onu anlat bakalım ?

— Samiha, beni birçok defalar davet ettiği halde... bir daha evine ayak basmadım. Acaba doğru bir harekette mi bulundum ? Bilmem; Ancak eğer Samihanın evine devam etseydim, belki, ikinci bir aşık tutmasına mani olabilirdim. Halbuki böyle bir süfliyeti aklımdan bile geçirmedim.

Çünkü bu, pek elîm ve hazin birşey olurdu !..

***

Konuşmamıza devam ettik. Sahile yaklaşıyorduk. Arabaların uzaklaşan gürültüsü, Akdenizin uzaktan işidilen hışırtısı gibi, bize kadar geliyordu. Dostum, kalbinden en aziz ve içli bir parçayı bırakmış olduğu bu maceranın, tatlı hatıralarına dalmıştı. Bu zavallı, kadınla erkek arasında aşk.. daha doğrusu behimî bir ihtiras bulunmadan da, devamlı ve sarsılmaz bir alâkanın yaşayabileceği hayaline kapılmıştı..

FAKAT ŞU: "yerin kulağı vardır!,, sözü, gazeteci kulağının delikliğinden çıkma olacak ki, birgün bu gizlenen sırrın kap kalın perdesi de aralandı, ve hakikat... daha doğrusu hakikatın eteğinin ucu gözüktü. Gazeteciler, en karanlık hadiselerin bilmecelerini çözmekte, çok defa her kafadan üstündürler. Onların kulaklarına çalınmış bir havadis, atik bir kedi önüne çıkmış topal bir fare gibi derhal avlanır. Netekim, doktorun gizlenen sırrından sızan bir küçük nokta, burada hakikaten gözden kaçmadı. Ve açık göz muharrirler, bu hadisenin romanını yazmak için, kalemleri bilemeye koyuldular. Hattâ içlerinde, bu dedikodularile ortalığı ayaklandırabilecek mes'elenin peşinde koşmak için, tabanları patlamış kunduralarını yeniliyenler bile oldu. Fakat doktorun tanıdığı gazeteci; hemen ortaya atıldı. Elde ettikleri ip ucundan büyük romanlar yaratmağa hazırlanan yazıcıları yatıştırdı. Sayılan hatırını, doktorun sırrını meydana vurmaya hazırlanan muharrir sürülerinin önüne, bir duvar gibi yükseltti. Eğer bu kalın ve aşılmaz hatır duvarı olmasaydı, doktorun sırlarını örten aralanmış perde, delik deşik edilecekti. Ve doktor, bugünkü mevkiinin.. bugünkü şöhretinin.. bugünkü servetinin tatlı rüyasını bile göremeden bir hapisane köşesinde ömrünün birçok yıllarını dolduracaktı ! Sonra aradan yıllar geçti, ve beyninin ışıkları körelen zavallı meslekdaşım, kırmızı tükürmeğe başlayınca, doktorunu hatırladı. Muayeneye gittiği zaman beraberdik. Doktor umduğumuzun tamamen tersine, bizi bütün hastalarını savdıktan sonra yanına aldı. Dostumu, tıpkı ilk defa gördüğü bir insan yüzünü süzer gibi, gözden geçirdi. Adını öğrenmeğe kalkınca, hiç işitmediği bir ad duymuş gibi, uzun uzun düşündü.

Anlamıştım ki şöhret, mevki ve servet, onun olanca insanlığını, bir aç kurt gibi kemirmiş, son kırıntısına kadar tüketmişti. Ve o da, bütün benzerleri gibi... hattâ bütün insanlar gibi; fena günlerini.. ve fena günlerinin artık hayırları görülemiyecek dostlarını, çoktan ve çok kolay unutmuştu.

Nihayet :

— Hatırladım !... diyebildi. Bundan bir müddet evvel, benden bir mülâkat almıştınız, ve sözlerimi gazetenizin ilân sahifeleri arasında neşretmiştiniz.

Bu karşılayış, ve bu sözler dostumun incelmiş yüzünde, kökünden yıkılan bir yüreğin sesi gibi çizgilendi

Fakat insanlara, şöhretinin zirvesinden bakan doktorun; insanî duyguları seçemiyen perdeli gözleri, bu derin çizgileri okuyamadı.

Ve o sözünü, iskeletleri bile isyan ettirebilecek bir cümleyle, tamamladı:

— Mamafi, ben, bana yaptığınız azizliğe mukabele etmeyeceğim... Fakat bugün bedava muayene günüm değildir. Salı günü altıya doğru uğrayın..

Buna ne zavallı dostum, ne de ben cevap vermedik, hatta oradan çıktıktan sonra, biribirimizle bile konuşmadık.

Zira doktora sözle değil, kanunun mennettiği en fena yolla bile verilecek

GÜNAH GÖNÜLLÜLERİ

Yazan : **M. S.**

№ : 9

cevap, eksik gelecek, az kalacaktı. Biribirimizlede susarak ve bakışarak konuşmayı tercih etmiştik. Çünkü kelimelerin anlatamıyacağı duygular, ancak sükûtun ve bakışların belagatile ifade edilebilirdi.

Dostum, yaptığı insanlığa gördüğü karşılığın intikamını, kendi kendisinden aldı. Ve bu hakarete maruz kalmasına sebeb olan hasta ciğerlerini, içki kadehlerinin zehrile tutuşturup kül etti...

İçimin dilile anlattıklarımın harikulâde acılığı Hicrana, harikulâde buluşumun merakını bile unutturmuş gibi idi :

— Hicran, dedim, bilmem daha bir çok eşlerini bildiğim bu vak'ayı anlatmakla, istediğimi isbat edebildim mi ?

Bu dostumun ölüşü, içime giderilmez bir hırçınlık vermişti. Ve bu hırçınlıkla ben, mesleğimin imkânlarını, hiç kimsenin hayrı yolunda kullanmamaya ahdetmiştim. Koca Şopenhaver: "hayatta saadetin yarısı hiç kimseyi sevmemek, ve hiç kimseye düşman olmamak; yarısı da hiç bir şeye inanmamaktır!„ der. Ben, bu yerinde felsefeyi, hiç kimseye iyilik etmemek maddesile tamamlayarak benimsemiştim. Ondan sonra kalemimden, hemcinslerimden birini hoşnut edebilecek'tek satır çıkmamıştı. Ve ben, simdi, bu inadımı, bu hıncımı, ilk defa az evvel aklıma gelen harikulâde fikri tatbik etmekle, bozacağım !

Hicran, ne bütün bunları anlatmaktaki maksadımı, ne de bu, hâlâ açığa vurmadığım, harikulâde fikri sezememişti.

Merakı, hayreti, ve acıyı içlerinde toplayan göz bebekleri sevimli; fakat mahzun sisliliklerini almış gibi idi. Gözlerimle gözlerini buldum :

— Bana yemin bozduran o fikir, nereden doğdu biliyor musun Hicran?

— Çok merak ediyorum Celâl ağabey !

Güldüm :

— Hakikaten çok mu merak ediyorsun ? dedim.

Güldü :

— Çok, dedi. Öyleyse dinle, dedim. Şimdi o, karşımda gözlerini, o güzel, o içleri aydınlık ışıl ışıl gözlerini koskocaman açmış; kendisine uslu durduğu için verilecek oyuncağın kutudan çıkmasını bekleyen bir çocuk gibi, merak ve sabırsızlıkla duruyordu. Hicran, diye ağır ağır sözüme devam ettim. Bu dünyada, bugünkü dünyada insanların başına gelen bütün felâketlerin kökünde, ekonomik sebepler olduğunu düşündün mü hiç ? Birdenbire ağırlaşan sesimle, bir konferans verir gibi başladığım bu sözler, Hicranı büsbütün şaşırttı. Ben, onun artan şaşkınlığı karşında, konuşmama, mühim sözleri söyliyen bir hatip edasiyle, devam ediyordum :

— Bunu belki de düşünmemişsindir Hicran. Halbuki eğer sen, ekonomikman, iktisaden hür, serbest, babasının eline bakmayan, kendi kayatını kendi kazanan bir kadın olsaydın, başından geçen facıa bu kadar müthiş olmazdı. Ve o gece orada biribirimize rastlamasaydık, sen bile müthiş bir uçuruma yuvarlanmak tehlikesine maruz kalmazdın.

O kadar da çok uzak olmıyan eski kötü, korkunç günlerini hatırlatmam, hatırlatmak mecburiyetinde kalmam; genç kadının yüzünü bir anda gölgeledi. Gözlerini aşağı indirdi. O vakte kadar duymadığım bir ses kıvraklığıyle:

— Anlamıya çalışıyorum Celâl ağabey, dedi.

— Daha iyi anla kızım!.. dedim. En büyük hürriyet, bütün hürriyetlerin temeli iktisadî olanıdır. Esaretler de böyledir. Ben seni iktisaden, ekonomikman hür kılmak istiyorum. İstiyorum ki, sen kendi hayatını kendin kazanabilesin, hiç kimseye muhtaç olmayasın.

Hicranın yüzünden deminki gölge silinmiş, gine o genç, taze, meraklı ve hayret çizgileriyle çizilmiş mânasını bulmuştu... Birdenbire sözümü kesti :

— Peki ama, buna ben nasıl ulaşa-

(Sonu 29 uncu sayfada)

BÜYUK • YERLİ • SEVDA •

DUYGU • TAHLİL • ROMANI •

CAHİT UÇUK

Hekim

Rüzgâr akasya çiçeklerini, yeşil dallarının arasından kopararak, yerlere serpiyor.. Güneş çamların reçina kokularını emerek, rüzgârın soluklarına veriyor.. Deniz, göğün bulutsuz maviliğini içine almış..... İlk yazın sonlarından bir gün . . küçük yokuşu ağır ağır tırmanan araba, ardında kocaman ak bir yapı görünen, demir parmaklıklı kapının önünde durdu . . Arabanın durmasiyle içinden, taze bir kızın çekirge gibi atlaması bir oldu . . arabacıya baktı :

— Demek senatoryum burası . .

Arabacı, onun yüzüne acır gibi bakarak başını salladı. Hayvanlarına bir kamçı vurdu sonra.. Genç kız kapının önünde, yerdeki küçük çantasiyle kalmıştı .. demir kapının içindeki boş çamlıklı bahçeye, onun önünde kıpırdısız uzanan denize baktı.. sonra başını arkaya çevirdi.. orada çamlar vardı. Esen küçük rüzgârın soluklariyle kıpırdanan dalların, çıkardığı hışırtılar kulaklarını dolduruyordu. Gülümsedi, ufacık bir çocuk gibi gülümsedi. Çantasını alarak içeri girdi.. girdiğini gören ak gömlekli bir adam, ona doğru yürüyerek süzüyordu genç kızı . . yanına gelince yumşak bir sesle sordu :

— Kimi istiyorsunuz . . .

— Başhekimi . . .

Adam bir söz söylemedi. Yürümeğe başladı. Genç kızda arkasından.. Büyük yapının kapısından girdiler. Merdivenler çıkarak, koridorlar geçtiler. İlâç kokuları.. yumuşak ayakkaplı, çiçek gibi ak gömlekli kadınlar.. Geniş pencereler.. Güneş ... genç kızın başının içinde biribirine karışan duygular, örperişler...

Yürüyen adam durarak, önündeki kapıyı vurdu. İçeriden bir ses :

— Giriniz..

Dedi. Adam kapıyı yavaşca iterek, genç kıza gözlerile yol göstedi.. yumuşak adımlarla içeri girdi genç kız.. Gözüne ilk çarpan, odayı boydan boya kaplayan geniş pencere oldu. Büyük bir deniz tablôsu gibiydi. Mavi sular, gök, uzaklarda buğu gibi bir sis içinde kaybolan küçük dağlar görünüyordu. Bu pencereden keskin bir güneş ışığı odaya, iç açıcı bir aydınlık doldurmuştu.

Genç kız öyle yavaş adımlarla girmiş, köşede yazı masasının önünde oturan hekim öyle dalgındı ki, biribirlerinin varlığını sezmediler.. Genç kız ayakta duruyor, nemli vücudunu, belirsiz bir titreme sarmıştı.. boğazını küçük bir öksürük gıcıkladı. Öksürdü. Hekim başını kaldırınca göz göze geldiler :

— Telefonla geleceğini söyledikleri hasta siz misiniz?

Genç kız gözlerini onun gözlerinden ayırmadan :

— Evet...

Dedi.. sonra :

— Başhekim siz misiniz?

Hekim güldü.. genç kız ona dikkatle bakıyordu :

— Halbuki ben sizi başhekimin yardımcısı sanmıştım. Başhekim gözlerimin önüne koca göbekli, kırmızı elli ve yaşlı bir adam olarak geliyordu..

Hekim, onun böyle birdenbire açılışına şaşarak bakarken, genç kız :

— Hasta olduğumu biliyorum. Fakat şimdi siz de beni bir iyice muayene ediniz. Sizin de ağzınızdan bir kere hastalığımı dinleyeyim...

Genç hekim onun incecik uzun boyuna, keten elbisesi altında erimiş gibi kaybolan vücuduna, geniş kenarlı şapkasının gölgelediği yüzüne dalmıştı.. Yasemin gibi kokulu duygusunu veren yüzünün, süzgün yeşil gözleri, uzun kıvrıcık kirpiklerinin arasından görünüyor... Yanaklarında belirsiz bir renk dalgası, keskin bir pembelikle yüzünden ayrılan gergin nemli dudakları vardı. Uzun ak boynuna, saman sarısı,

yumşak yümlüklü saçları düşmüştü.. Küçük vücudünün olgun başı, yürek dilile konuşan sarıcı sesi, genç hekimin içine karışık duygular doldurmuştu. Halâ ayakta duran genç kıza :

— Otursanıza..

Dedi.. yazı masasının önünde duran iskemleye oturdu genç kız.. Hiç konuşmadan bakıyorlardu biribirlerine.. Genç kız karşısındaki derin kara gözlü, mat renkli, yumşak parlak saçlı genç hekime dalmış düşünüyordu. Birdenbire silkinerek :

— Rica ederim; dedi. Beni muayene ediniz de gidip dinleneyim. Öyle yorgunum ki...

Hekim yerinde nkalktı. Genç kız, alışkın bir halle soyunmağa başlamıştı. Şapkasını masa üstüne bırakarak belinden kemerini çıkardı. Elbisesini üstünden sıyırarak bir yana fırlattı. Hekimin karşısında durdu :

— Hazırım...

Hekim birdenbire değişivermişti. Artık genç kız onun için, bir hastadan başka birşey değildi. Göksünü, ciğerlerini, kalbini dinledi.. sonra başını kaldırdı. Gözlerinde yalansız bir bakış, sesinde inandırıcı bir söyleyiş vardı :

— Sen!.. dedi, eğer sözlerimi dinler ve bana inanırsan iyi olursun çocuğum, anladın mı ?..

Genç kızın çıplak omuzlarını tutarak sarstı :

— Anladın mı küçük dansöz!.. dedi..

Ona çocuk gibi bakan genç kız, dansöz sözünü duyar duymaz, hekimin omuzlarındaki ellerini yakaladı. Gözlerinin içine, değişmiş bakışlarla bakarak sordu :

— Nereden biliyorsunuz benim dansöz olduğumu?:.

O yumşak bir sesle:

— Seni bana gönderen dostum söyledi. Hem bundan sonra ben senin bir arkadaşın olacağım... Seninle, her hastamla olduğum gibi dost olmam lâzım.. Ben hastalarımın hem hekimi, hem de arkadaşlarıyım.. Şimdi göreceksin hepsi bana, ben hepsine ne kadar yakınım.. Onun için ailenden gizlediğin bir sırrı, ben duyarsam kötü bir iş değildir bu..

Genç kızın kulaklarından, yüreğine giren bu seste, sonsuz bir sıcaklık, ve dostluk doluydu.. Yalnız ve ürkek duyuşlarına, yumşak bir girişle sokulmuştu bu ses.. durdu. Ona nemli gözlerle baktı. Sonra avuçlarında duran ellerin üstüne kapandı. Genç hekim avuçlarına değen sıcak dudakların, ateşini yüreğinde duydu. Ellerinde ağırlığını duydugu bir baş değil, sarı kocaman bir kırızantemdi sanki.. çıplak omuzları sarsılıyordu. Demek ki; bu da öbürleri gibi.. Küçücek yüreği de iyileştirmek lâzımdı... Onun başını kaldırdı. Gözleri yaş doluydu genç kızın.

— İyileşeceğim öyle mi ?.. İyileşirsem yüreğimde ki bu boşluk dağılır mı?,.

Öyle yalvarışlı bir soruşu vardı ki; genç hekimin içinde keskin bir sızı dolaştı:

— Elbet iyileşeceksin; dedi.. Sonra içindeki boşluklar, ağrılar falan kalmıyacak.. haydi üstünü g y, gidelim. Seni arkadaşlara tanıtayım...

Genç kız bir solukta elbisesini giydi. Çantasını şapkasını aldı.. çıktılar.. Hekim söylüyordu :

— Yalnız, şimdilik seni koğuşta yatıracağım.. küçük ayrı odalar hep dolu.. boşalınca alırım...

— Daha iyi, ben yalnızlıktan sıkılırım zaten.

Uzun bir koridor geçiyorlardı. Sonuna gelince hekim büyük kapıyı açtı, girdiler. İçeride, güneşli büyük camlar önünde sıralı ak karyolalardaki başlar çevrildi. Hepsinin gözlerinde bir sevinç ışığı yanmıştı hekimlerini görünce.. Yumşak tüy yastıklardaki taze yüzlerin dudakları, gülüşle açıldı. Genç hekim hepsine gözlerile kucaklar gibi baktı. Sonra :

— Çocuklar!... dedi. Bakın size iyi bir arkadaş getirdim. O da tıpkı sizin gibi hafifce hasta.. Ona yalnızlık duyurmayınız, olmaz mı ? . .

Hepsi yataklarında doğrulmuşlardı.. hekimlerine söz verdiler.. O dışarı çıkar çıkmaz, yataklarından fırlayarak yeni gelenin dört yanını sardılar, her biri bir söz soruyor, sözler biribirine karışıyordu. Genç kız hepsine cevap yetiştiriyordu. Sesinin tatlılığı, eşsiz sarıcı güzelliği, hepsine kendini sevdirmişti.. Daha o günden dost oldular.

* * *

.... Genç hekim yanındaki dostuna anlatıyordu :

— Gördün ya, nasıl kız?!.. insana on altı yaşında duygusunu veriyor, oyısa ki

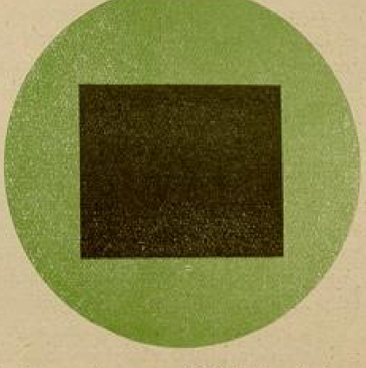

yirmi yaşındaymış.. Geldiğinin haftasına bana açıldı. Bütün hayatını anlattı. Küçüklüğündenberi dans için çılgınca bir merakı varmış. Burada lise okumasını bitirince, imtihan vererek birinci gelmiş. Ve onu Avrupaya göndermişler. Oraya gidince doğru bir dans mektebine kayıt olmuş. Bir yandan okuyor; bir yandan dans öğreniyormuş. Gündüzleri mektep, geceleri dans.. uyumadığı vakıtlar çok oluyormus.. sonra gizli gizli büyük rollere çıkmağa başlamış. İsmini kimse bilmiyor, esrarlı dansöz diyorlarmış.. Günün birinde zaif vücudü bu kadar yorgunluğa katlanamamış, hastalanınca memleketine göndermişler. Bana bir dostum rica etti. Şimdi üç aydanberi bizde.. epiyce iyileşti. Belki ilk yaza çıkarırız.

Halbuki çıkmasını istemiyordu. Onun bir ışık parçası gibi.. yüreğine dolan varlığına, öyle alışmıştı ki; bir gün görmese içine dolacak boşlukların, sonsuzluğunda boğulacak sanıyordu kendini.. Bu küçük kız onun yüreğine hekimlikle, erkek ve gençlik duygularını biribirine karıştırarak girmişti.. Genç hekim, duygularının içinden çıkılmaz çıkmazında buçalıyor, kendini ona karşı sadece hekim olarak bulamıyordu bir türlü.. Ne zor şeydi bu.. genç ve hasta bir kıza kan, can, ve yürekle bağlanmak...

O, bunları dalmış düşünürken, karşısındaki dostu güldü :

— Küçüğe fena halde tutkunsun!.. dedi.

Genç hekim başını salladı. Arkadaşı bu baş sallayışın, ne söylemek istediğini anlayamadı.

* * *

.... Güz gelmişti, senatoryum ve yeşil çamlı tepeciği saran denizin suları kabarmış, rüzgârları sertleşmişti.. Genç hekim yatağına uzanmış, gözleri geniş pencerenin dışındaki, ay ışıklı çamlıklarda, düşünüyordu. Güz bir geçerse, içi rahata kavuşacaktı. Yanakları kızaran, fiyevrileri artan hastaları içindi bu üzüntüsü.. Gözlerinin önüne birdenbire başak saçlı, küçük hastası geldi.. O, artık iyi olmuş sayılırdı.. onun hastalığını geçirebilmişti. Fakat yüreğindeki çılgın isteklerin önüne geçemiyordu. Genç hekim düşüncelerinin burasında durdu. Çünkü kapısı aralanmış, içeri incecik ak bir gölge girmişti.. yatağından fırladı. Bu gece misafiri onun küçük hastasıydı.. dağınık saçları omuzlarında.. yüzü gergin, sesi hıçkırıklı, onun yanına gelerek, ellerine sarıldı :

— Çıldıracağım!... dedi. Eğer bu gece benim Rüya Dansımı görmek istemezsen, biliyor musun ne yapacağım...

Ses derinlerden çıkıyor gibiydi. Gözlerinde şimşekler çakıyordu sanki :

— Kendimi öldüreceğim.. sonra pişman olacaksın...

Genç hekim, kollarının arasına sokulan küçük ve sıcak kadının dokunuşlarile ürperdi.. Genç kızın sesinde, sözü dinlenir bir sarış vardı. Ona, gözlerinin içinden ta yüreğine giren bakışlarile baktı. Sonra;

— Ben uç bahçedeki havuz başında seni bekliyorum. On dakikaya kadar gelmezsen kendimi denize atacağım...

Odadan geldiği gibi çıktı. Genç hekim şaşırmış, dört yanına bakıyordu. Niçin lâmbayı yakmadığını, onu kolundan tutarak yatağına götürmediğini düşünüyordu. Birdenbire «on dakika» diyen ses içinde çınladı. Robdöşambrını alarak, uzun loş ışıklı koridorlardan koşmağa başladı. Bir kaç dakika sonra uç bahçedeki havuz başına ulaşmıştı.. yüreği iniyordu. Genç, kız ortada yoktu. Keskin bir ay aydınlığı serin gecenin koyuluğunu kaplamış, denizin sesi aşağılardan yükseliyor, rüzgâr tepelerdeki çamlıklarda uğulduyordu. Genç hekim, büyük havuzun kenarında duruyor ve bekliyordu. Durgun uykulu suyun içinden çıkar gibi bir ses yükseldi.. Sonra havuzun mermer kenarında onu gördü.. Bir tül gömlek içine gömülmüş, tüllerin görünen içinde vücudünün ak silueti çizilmişti.. Dudaklarında su akışı gibi bir türkü, vücudünde ay ışıklarının sulara vuruşu gibi bir oynayış, çıplak ayakları ses vermeden mermerlerin üstünde nefes gibi dolaşıyordu.

Ay ışığının soğuk maviliği içinde o, sıcak, kızıl bir alev parçası gibi kıvranıyordu. Genç hekimin kanı ateşlemiş, damarlarını yakıyordu. Yerinde taş gibi donmuş kalmıştı.. kıpırdayamıyordu. O, küçük hastasını kucaklıyarak yatağına götüremiyordu. Her yaşayan insanı, vakıt vakıt saran iradesizlik onu kolları arasına almış, başı dönüyor, karşısında bir rüya güzelliğile uçar gibi dönen kadının, kü-

(Arkası 32 inci sayfada)

ANVERS

Türkçeye Çeviren:

AVNİ MOGOL

Kokain: Keyf Denilen Şu Yokolası Zehiri, Nasıl ve Nereden Dünyaya Sürüyorlar?

En yeni ve en yıkıcı soyu bizim diyarda çıkan uyuşturucu maddelerin, son yıllarda İstanbul gençliği için, nasıl korkunç bir tehlike oluverdiğini bilmeyen, duymayanımız kalmadı. İstanbul Emniyet ve Gümrük idarelerinin birleşik teşkilâtı, bu vebadan beter salgının önünü almak için, geceli gündüzlü çalışıyor. Gün geçmiyor ki falan semtde yeni bir heroin fabrikası basıldığı; falancanın, üstünde paket paket "mal,, ile, gizli alış verişte yakalandığı gazetelerin ilk sayfalarında 36 puntu başlıklarla göze çarpmasın. "Yüzde beşyüz kâr getiren kaçakcılığın önüne geçilemez,, diye bir İngiliz ata sözü var. Yapanlara kilosu en çok 30 liraya mal olan heroinin, İstanbulda perakende katıklı gramı 2, topdan kilosu 800 liraya sürüldüğü göz önüne alınırsa; polisin candan oğraşmasına, değerli 8 inci İhtisas hakiminin bol bol dağıttığı ağır para ve hapis cezalarına rağmen, bu iğrenç gizli alış verişin arkası alınamamaktaki sır kolay anlaşılır.

Menhus salgının bizdeki yıkımlarına aid görüşlerimizi sona bırakarak, şimdi kokain belâsını ele alıyoruz. Dölensiz zavallıların sahte, süreksiz bir keyf uğruna beyinlerini, sinirlerini, varlıklarını feda ettikleri kokain!... İstanbulda gramı on liraya bulunmadığı için, beyni sulanmış züppelerce uyuşturucu keyiflerin şahı sayılan, kibar işi (K marka) diye budalacasına hasret çekilen şu yokolası zehir... Almanyadan Belçikaya, oradan Evrenin dört tarafına nasıl sürülüyor? Bunu; büyük bir Fransız gazetesinin Anverse gönderdiği yazıcısının ağzından aşağıda dinleyebilirsiniz.

Kırmızı Karanfil Parulası

Saat 11. Anvers dolgun gece hayatına ancak başlıyor. İstiritye satan geniş kalçalı kızların ince, keskin seslerine; kaba mavnacı küfürleri baso tutuyor.

Ötede duvar gölgelerine karışan sıcak domuz sucuğu satıcısı: içinde ateşin kızıl kor olduğu portatif fırını var!.. Sis içinde ansızın beliren karaltısı ne tuhaf... mukaddes ateşi gizli bir mabede götürüyorgibi. İki büklüm, elleri yerde, geri geri giderek kapı önlerini silen ev kadınlarına çarpmamak için, ikide birde yaya kaldırımından inmek icabediyor. Kapı önleri gece yarısı mı yıkanır? Bu vakıtsız hamaratlık, sanmam ki başka yerde görülsün.

Şu apaydınlık dükkânlar da ne? Camekânlarında kızıl bir şeyler var.. Sokuldum: Vay canına! kasap dükkânı! gece yarısı açık kalsın, bu ne iş?.. İçeri girdim. Meğer burada kasap hem aşçı, hem meyhaneci imiş. Yeni kesilmiş iki dana arasında ufak bir masaya kuruldum. Diyar çeşnisi buna derler.

Meyhane - lokanta arasında bir yer, kapısı açık, sizi çağırıyor gibi. İçeride içkilerin türlüsü, sıcak soğuk yemekler. Amerikan sistemi ayakta yeniyor, içiliyor. Burası gece gündüz açık, boş kaldığı da yok.

Meyhaneciye : - Birşey yemiyeceğim. Bana şu Anversin meşhur Trappisten birasından veriniz.

İki kadeh Trappisten birası içtiniz mi, şehrin o koca Kayser meydanı sağdan sola, soldan sağa zikzaklarınıza dar gelir!

— Affedersiniz "Bayım, ancak yemeksiz size içki veremem, yasaktır. Bir Amerikan sanduviçi yemez misiniz?

— Haydi öyle olsun. Yiyor, içiyorum. Amma tuhaf bir tadı var Amerikan sistemi sandoviçin!..

Açıp bakıyorum: kıyılmış çi et!

Anvers barları!.. (Burada bar daha ziyade meyhane anlamınadır) bunların dünyada eşi, benzeri yoktur, sanırım. Bir kere sayısı üçyüzü geçer. Sonra mahalleye göre değişir, her biri başka başka.

Çıt duyulmayan tenha bir sokaktan geçiyorsunuz. Ansızın kendinizi içerisinden pembe, donuk bir elektrik aydınlığı sızan bir camekân önünde bulursunuz. İçeride ne var, göremezsiniz?.. Sık bir perde dışarıdan bakışa set çeker. Yalnız arasıra perde aralıklanır : açık saçık, boyalı, fazla boyalı, lâkin güzel bir kız yandan görünür. Yoo! sırıtmayın : anladım! diye... anladığınız gibi değil. Bu meyhanelerin adları var : Oksford, Pel-Mel, Atena, Kızıldeğirmen... Savoy var, Lâtin var, Cermen var, var oğlu var. Sayısı üçyüzü geçer dedim size... Hele bir girelim.

Şüphe yok, gözetleniyorduk. Kapı kendiliğinden açıldı. Dev gibi kapıcının biri yerlere eğilerek bizi selâmladı, paltomuzu, şapkamızı aldı. Küçük, salonumsu bir yer. Yerde yumşak, para eder halı. Bir kaç masa, koltuk, İki basık kanepe. Bir köşede akşam esvabı giyinmiş üç güzel kız. Bizden evvel gelen bir müşteri var yalnız. Kocaman bir puro tüttürmüş, şarap içiyor. İkisi sarışın, biri esmer Bayanların ona aldırdıkları yok. Bize bakarlar mı dersiniz? Biz istekli görünmezsek ne münasebet! Servis yapan başka bir bayan, ısmarladığımız içkiyi getirdikten sonra, kayıplara karıştı. Köşede armonik çalan biri, evrensel en yeni filmin doğuda batıda ağızdan ağıza dolaşan şarkısını tutturmuş. Bayanlardan birine göz dikiyorum. Hele göz göze gelebildik. Çağırıyorum, yanıma oturuyor, konuşuyoruz. Tesadüfe bak, Fransızmış. Bir senedir burada imiş. Memnun mu? Eh, şöyle böyle. Nasıl geçiniyor? Şu kahve kızları

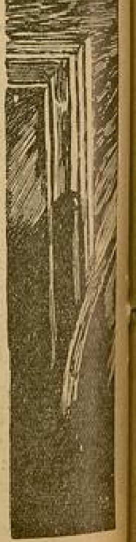

GECELERİ

nın yaşayışını, bakalım bizim yurtdaşdan mı öğreneceğiz:

Alımlarına, çalıştıkları gazinonun işleyişine, bir dans numarası bilip bilmediklerine göre gecede 20 - 30 fırank alıyorlar. Yanlarındaki müşterinin içtiğinden de yüzde bir şeyleri var. Amma yanlış anlaşılmasın. Bu kahve kızları, bardakiler gibi her emre hazır boğuntu aletleri değil. Onlara aşırı teklif yapılamaz. Beraber çıkmak, veya çıkışda beklemek istediniz mi hava alırsınız. Gönül yangınlığı olursa başka. Ancak kahve kızlarından, masanızda oturmaktan ilerisi beklenmez. Genel kaide bu.

Müşterinin asılanı, yapışkanı da bulunmaz değil tabiî. Şu güzelim Bayana şampanya içirdikten, onunla baygın, gergin bir Havaî adaları tangosu oynadıktan sonra, üst tarafına hakkı olmayacağına herifin aklı yatmaz. Bağırır, çağırır, rezalet mi çıkar dersiniz? Kapıcı şu bu demeden sulu hovardayı kapı dışarı ediverir. Herif ne olduğunu anlamadan kendini sokakta bulur. Kapıcı deyip te geçmeyin. Seçme iri yarı izbandut gibidir o. Ve sırasında bütün komşu kahve kapıcıları el birliğile en azılı kabadayıların hakından gelirler.

— Polis te var! d iyeceksiniz.

Polis mi, haydi c anım! polisin işi yok ta, şehrin namuslu kahvelerile mi uğraşacak. Oranın nöbetci polisi bilir ki içeride asayişi kollayacak kol var. Üstelik, kahve vaktinden geç kapansa da, hiç kapanmasa da aldırmaz, göz yumar. Aydan ayada cebine birşey girmez değil a! Böylece iş tıkırında gider.

Bir akşam bu kahvelerden birine yalnız girmiştim. Bir müddet oturdum. Hesabı istedim. Şampanya içmiştim. 25 fırank tutuyordu. 50 frank verdim. Bayan 45 frank geri verdi.

Namuslu davrandım : — Hisapta aldandınız, dedim.

— Yok Bayım, dedi, aldanmadım.

Ve yakamın sağındaki kırmızı karanfili şöyle bir okşadı...

Kapıyı boylarken iki kişi başlarile belirsiz selâmladılar beni. Yakamdaki kırmızı karanfilde imiş keramet! Hikâyesi tuhaf, esrarengiz bir maceradır bu. Tek kusuru gerçek olmasında. Anlatayım da bakın!.

***

Arkası gelecek sayıda

Sevgi: Ömrü en kısa olan bir varlıktır. Bazan bir ay sürer; bazan bir sene.. Fakat bütün bir ömür asla!...

KIZLAR NEDEN EVLENİRLER?

Yazan:

SUAD DERVİŞ

Genç kız kalbi bir muammadır. Bunu bilmek, bunu tanımak hiçbir erkeğin işi değildir.

Birtakım erkek müellifler, genç kız kalbinin tahlilini yapan eserler yazarlar. Fakat bu eserlerin hepsi, onları okuyan kadınları güldürür.

Ne erkekler kadın kalbini anlarlar, ne de kadınlar erkek kalbini!... Hele genç kız kalbi, o daha teşekkül etmemiş, beyaz ateş halinde yanan, yanan fakat gireceği kalıbın şeklini almağa hazır olan akıcı bir şeydir.

Bir genç kız kalbinin içinde neler saklı olduğunu bilmek için, bir genç kız kalbi taşımak ve yahut taşımış olmak icabeder.

Esasen her kadının kalbinin bir noktası, daima ve daima genç kız olarak kalırya!.. Erkek kalbinin çocuk kaldığı gibi.

Genç kızlar, hayatlarında birçok hareketlerini şuurlu olarak yapmazlar; şuurlarının altındaki gizli kuvvetlerin tesirile yaparlar. Kendileri bile, yaptıkları bir sürü şeyi neden yapmış olduklarını, bir sürü sözleri neden söylediklerini bilmezler. İçlerinde şuurlarının altında henüz gem takmamış olan hüviyetleri, insiyakları, sevki tabiileri onların ağzından konuşmaktadır. Onları bir kukla gibi oynatır.

İzdivaç yaşında olan her genç kızın da, evlenmesini muhakkak istemesi de, işte onun tahlil edemediği bu duygularının içindedir.

Evlenmesini istemeyen genç kız yoktur, yani prensip olarak bu fikre yanaşmayan genç kızların adedi binde bir olmaz...

Bunun sebebi nedir?

Bunun sebebi evvelâ evde kalmak, daha doğrusu evde kalmış addedilmek korkusudur.

Görenekler bize öğretmiştir ki, genç kızlar evlenecekleri zaman kendileri, bir delikanlıya niçin bu isteklerini söyliyemezler.

Beklerler ki, o delikanlı gelsin, kendilerini ve kendilerile evlenmesini istesin.

Demek ki evlenmiş bir genç kız, kendisile evlenmesini isteyen bir arkadaş bulmuş bir genç kızdır. O halde mantıkla düşünülünce, bunun aksi de şöyle olur. Evlenmemiş bir genç kız, kendisile evlenmeğe talip çıkmamış bir genç kızdır.

Kimsenin boğenmediği bir genç kız..

Halbuki eski Osmanlıların "cinsi lâtif,, dedikleri kadın ulusu, vebadan daha fazla bir şeyden korkar; birtek şeyden korkar... bir tek şeyden: beğenilmemek ve beğenilmemiş bilinmekten!.. Ve bunun için evlenme çağına gelen bir genç kızın içine, yani tahteşşuuruna bir korkudur düşer:

— Ya koca bulamazsam, ya kimse beni istemezse.

Genç kızların yüzde kırkı bu endişenin tesiri altında menfaatleri olmadan, sevmeden, anlaşmadan, yalnız evlenmiş olmak için.. yalnız evde kalmamak için evlenirler??..

❖

Evlenmek isteğini, genç kız kalbine sokan bir sebep daha vardır. O sebep de: bolluğa kavuşmak isteğidir. Genç kızların yüzde otuzu yalnız bu istek ile evlenir.

Kendisini, genç kız yaşayışının refah hudutlarının dışına çıkaracak bir adam bulmak için; daha iyi elbiseler giymek, daha iyi evde oturmak, daha fazla gezmek, daha çok para sarfedebilmek için....

Genç kızlar bunu muhakkak isterler. Ve bu isteklerile gözleri bağlanıp, uzun uzadıya düşünmeden, kendilerine bu yaşayışı verecek erkekle birleşirler.

❖

Fakat çok maddî ve çok uyanık olan, hayal bilmeyen bu kurunda bile, genç kızların geriye kalan yüzde otuzu, hâlâ aşk için evlenirler, sevdikleri adamlarla beraber yaşamak için.

Evlenme yaşı olan genç yaşlar, aynı zamanda da sevgi çağıdır.

Bu çağdaki genç kızlar, sevgi denilen sinir hastalığına tutulurlar.

Artık hülya, kayal tarafı başlar. Sevgili ile ufak bir yuvada, baş başa ölünceye kadar sevişerek yaşamak!!!. hülyası.

Halbuki o yaştakiler, henüz en kuvvetli zannedilen ilk sevgilerin ömrünü hesaplayacak kadar bile yaşamamışlardır.

Sevgi; ömrü en kısa olan bir varlıktır. Bazan bir ay sürer, bazan bir sene.. Fakat bütün bir ömür asla.

Bunu görebilen varsa, bana göstermelerini ister; ve görürsem çok memnun olurdum.

Halbuki genç yaş cahildir. Hiç birşey bilmez, ve kuvveti cehaletindedir. Cesareti cehaletindedir. Bu yaşta insanlar biribirlerini beğendiler mi, bitti.

Uzun boylu tahliller yapamazlar; böyle bir hoşlanmağı aşk zannederler; ve hemen kendilerini kara sevdaya tutulmuş farzederler.

— Ben onunla evlenmezsem yaşayamam.... olütüm..

Derler.

Bunu dedikleri anda da tehlikeye düşmüşlerdir. Çünkü geveze, nükteci evli bir arkadaşımın (lânet halkası) ismini verdiği nikâh yüzüğü, parmaklarına muhakkak kısa bir zaman sonra takılacaktır.

❖

İşte genç kızlar daima bu üç sebebden dolayı evlenirler.

İçlerinden, hususî hayatlarının doğurduğu zaruretler yüzünden evlenenler, tabiî müstesna...

YAZAN:

ZİYA ŞAKIR

AVAR OĞLU

— İçsen, fena olmaz.

Dedi. Kalbi, ateşler içinde yanan Hâkan da serinlemek ihtiyacını hissetmişti.

— İçeriz.

Cevabını verdi... Kadın, neş'eli bir süzülüşle içeri atıldı. Bir dakika sonra döndüğü zaman, elinde bir bakır kupa ile bir güğüm şarap vardı. Kadın gülüyor.. gülerken olgun göksüyle, omuz başları titriyordu. Şarap doldurduğu kupayı Hâkana uzatırken, sordu:

— İşiniz çok acele mi.. bu şarabı içerde içmek istemez misiniz?.. En nefis mezelerle...

Hâkan, elindeki kupayı dudaklarına kadar kaldırmışken, durdu. Şimdi de o, kadına sordu.

— Evli misin?..

— Evet.

— Kocan nerede?..

— Kocam mı?.. Emin olunuz ki, yarın sabahtan evvel eve gelmez.

Hâkan'ın gözlerinde bir alev parladı. Bu alev, kadını okadar korkutmuştu ki, bir adım çekilmeğe mecbur kaldı.

Hâkan, elindeki kupayı fırlattı; evin avlusuna attı. Ve sonra, elini uzatarak kapının halkasını tuttu. Şiddetle çekti. Kapıyı kapattı.

***

(Hipodrom) un önüne gelmişlerdi[*]. Barba Nikola, Hâkan'ın yanına sokuldu. Kurulduğu günden bugüne kadar, Bizans tarihinde acı ve tatlı hatıralar bırakan bu muazzam eser hakkında izahat veriyordu:

— Bilmem bilir misiniz, muhterem asılzadeler!.. Şu koca Kostantinopolis şehrinde Allah, (Ayasofya) kilisesine.. imparatorumuz, (Mukaddes saray) ına.. biz, yani halk da, şu gördüğünüz Hipodroma malikizdir. Allah, imparator, halk.. vakıa bu üç kuvveti; içi zeytinyağı dolu bir tavaya koyub ta eritmek ve biribirile halletmek istesek, bu mümkün olamaz. Fakat Ayasofya, Mukaddes saray, Hipodrom.. Bunlar biribirlerine bağlıdır... Parça parça taşlardan yapılmış olan şu sütunun, ne olduğunu belki işitmişsiniz. Ve belki hatırlayamazsınız. Size rehberlik şerefile bahtiyar olduğum için hatırınıza getireyim ki, bu sütunu vücude getiren taşların her biri, imparatorluğun bir beldesinden getirilmiş.. ve bu garip abide inşa edilmiştir. Hazreti Meryem saklasın.. şayet Avar kıralı cebren şehrimize girer, ve imparatorumuzu da esir ederse, bu taşlara da malik olacak demektir... Ah muhterem asılzadeler!.. Affınızı rica ederim.. Sizin, Avar kıralının müttefikleri olduğunuzu unutarak, Hazireti Meryem'in şefaatini temenni ettim. Mamafih, bu sözüm,

[*] Şimdiki Sultanahmed meydanında idi.

№ : 7

sizi gücendirmesin. Çünkü, bu mübarek kadına şimdiye kadar birçok ricalarda bulunduğum halde, hiç birini kabul etmedi. Nitekim, karımın geçen ay tam otuz dokuzuncu ihanetine maruz kaldığım zaman:

— Ey halâskâr İsayı babasız doğuran bâkir kadın!.. Kafamın üstüne otuz dokuz dallı boynuz taktıran şu karımı benden ayır.

Diye yalvardım. Mübarek kadın, tınmadı bile. Karım benden ayrılmak şu tarafa dursun, bilâkis çam sakızı gibi...

Hâkan, birdenbire geveze balıkcının sözünü kesti:

— Karın, demek ki sana, otuz dokuz defa ihanet etti öyle mi?..

Barba Nikola, kalenderane cevab verdi:

— Evet, asaletmâab!..

— E, bir daha ihanet ederse...

— O zaman, ihanetlerinin adedi, tam kırk olacak.

— Pek iyi, o vakit bu kadına karşı ne yapacaksın?..

— Ah asaletmâab!.. Kırk adedi, mukaddestir. O zaman karım, (Azize) ler arasına karışacak.. bana da yapacak, sadece birşey kalacak?..

— E ?...

— Azize karımın kırk birinci günahını beklemek.

Hâkan, az kalsın, çıldıracaktı... Dikkatle Bizanslı balıkcının yüzüne baktı.. sonra dişlerini sıkarak homurdandı :

— Ah, Bo-si-tâ!.. Tam, lâyık olduğun çukura düşmüşsün.

Ve sonra.. nefretle titreyen dik bir sesle :

— Anlaşılıyor ki, sizin bu Bizansınızda.. (bina) ile (zina) dan başka hiç birşeye ehemmiyet verilmiyor... Ayasofya.. Mukaddes Saray.. Hipodrom.. ve.. vücutlerinin her yerinde şehvet salyalarının izleri görünen hain kadınlar!.. Hayır, balıkcı.. eğer Avar kıralı, benim biraz tanıdığım adamsa.. ne sizin bu, her biri bir memleketten toplanmış olan taşlarınıza.. ve ne de, her biri kırk defa kocalarına ihanet etmiş olan kadınlarınıza malik olmaya asla tenezzül etmiyecektir... Ee, söyle bakalım.. bu Ayasofya, daha çok uzak mı?..

Diye bağırdı.

Barba Nikola, feylesofane bir tavurla mırıldandı :

— Hakkınız var, asaletpenah!.. Eğer ben de Avar kıralının yerinde olsaydım, Bizansa girmek şu tarafa dursun, bilakis.. mümkün olduğu kadar uzaklara kaçardım... İşte, Ayasofyada göründü.

Bu konuşmayı sessizce dinleyen Salur, kalbinde derin bir eza ve ıstırap hissetmişti. Artık sevgili (Hâkan) ın çektiği manevî acının derecesini tamamile sezmişti. İçinden :

— Ne yazık !.. anlıyorum ki artık.. hükümdarımın kılıcı değil, hisleri işliyor. Sözleri geçmişti.

***

Barba Nikola, parmağını kaldırmış.. yine bir bina hakkında izahat verecekti. Fakat arkadan gelen bir gürültü, sözlerini kesti. Eğer çevik davranıp ta bir anda geri çekilmeseydi; karısının kırkıncı ihanetini görmeye muvaffak olamadan, şu fanî dünyadan göçüp gidecekti. Çünkü; bir çift beyaz at koşulu, tamamile altın ve fil dişinden yapılmış iki tekerlekli bir araba, yıldırım gibi gelmiş, ve geçmişti. Arkasındaki araba içinde, ayakta duran iki kişi vardı. Bunlar omuzlarına, altın sırma ile işlenmiş, gül kurusu renginde birer ipek harmanî atmışlardı.

Barba Nikola, boynunu bükerek bunların arkalarından baktı. Ve sonra burnunun ucuyle bunları Salura göstererek :

— İşte, imparatorun yeni gözdeleri... birisi, Sirk bekçisinin oğlu idi. Vücudunun harikulâde mütenasip olması, ona bu altın arabaya binmek kısmetini temin etti.

— Ya, öteki ?..

— Bütün Bizansta, onun kadar çevik rakseden yoktur. Vakıa, doğru sözlere biraz kızıyorsunuz ama, hadi onu da söyliyeyim.. bu delikanlıya iftira ediyorlar. İmparatorun gözdesi diyorlar. Halbuki ben, bizim (Zeytinyağı) denilen papastan kaç defa işittim ki, imparator, bu genci doğrudan doğruya imparatoriçe için besliyor. E, bunda da bir dereceye kadar hakkı var. Çünkü, son zamanlarda daima harp işlerile meşgul olan imparator, biraz karısını ihmal etti. Bilmem, bilir misiniz ?.. bizim saraylarda, kadınlara bekâret kemeri takmak adet değildir. Bu hususta Bizans sarayları, hakikaten insan vicdanının en âlicenap numünesini göstermiştir. İmparatoriçe ise....

Barba Nikola, sözünü keserek birdenbire sıçradı. Çünkü Hâkan, dişlerini sıkmış ve öfkeyle bağırmıştı :

— Herif !.. ya sus.. ya şimdi, sustururum seni.. Bu memlekette, düşünülecek, söylenecek başka hiçbir şey yok mu ?.. Kadın.. gözde.. ihanet.. bekâret kemeri.. imparator.. imparatoriçe.. ve sonra da, mazeret... Bilmem ki, mabutlar sizi niçin bir anda yere geçirmiyor ?...

Barba Nikola, fena bir korku geçirmişti. Eğer şu anda hissiyatı sorulmuş olsaydı, aynen şu cevabı verecekti :

— Ah asılzadelerim!.. sizin Romalı olduğunuzdan şüphelenmeye başladım. Bu sözler kadar bir Romalıya neş'e verecek ne vardır acaba ?..

Mamafih; Barba Nikolanın korkusu çarçabuk geçti. Vaziyeti, derhal pişkinliğe vuruverdi :

— Ah, asılzadem! Ecnebilerle böyle konuşmaya alıştığımız için, bizi mazur görünüz. Fakat madem ki bu sözlerden hoşlanmıyorsunuz, şu halde - dilin kemiği yok ya.. - ben de sözlerimi değiştirivereyim... İşte, Mukaddes Sarayın tam resmî kapısı önüne geldik. Bu kapıya (Kalke) tesmiye olunur. Buna sebeb te, kapının, kâmilen tunçtan yapılmış olmasıdır. Şu gördüğünüz gümüş tulgalı askerler, imparatorun muhafızlarıdır... İşte şimdi de sarayın (Dafne) denilen kısmının önünde bulunuyoruz. Burası, haşmetlü imparatorumuzun, ecnebî sefir ve hükûmdarlarını kabul ettiği resmî dairedir. Tabiîdir ki, bu dairenin salonlarını görmek henüz bana kısmet olmamıştır, ve olmıyacaktır. Fakat görmüş gibi size tarif edebilirim. Burada, biribirine geçmiş üç büyük salon vardır. Duvarları ve tavanları kâmilen altın mozayiklerle işlenmiştir. Sol salona: (taht salonu) derler. Burada, Bizans haşmet ve saltanatını gösteren bir altın taht vardır. Bu tahtın iki tarafında yine som altından yapılmış iki aslan durur. Bu aslanlar, makinelidir. Merasim esnasında bunları kurarlar. O zaman aslanlar, yavaş yavaş ayağa kalkarlar.. imparatorumuzun kudret ve heybetini ilân ediyorlarmış gibi, bağırırlar. Bunların arkasında da, yine altından yapılmış ağaçlar vardır. Bu ağaçların yaprakları, kâmilen zümrüt taşlarından yapılmıştır. Üzerlerinde sabah şebnem-

(Arkası 27 inci sayfada)

L'AIGLON

KARTAL YAVRUSU

YAZAN: ALİ RIZA KILIÇ

Büyük fırtına, korkunç uğultularla Viyana'daki Şönbrün sarayının etrafını kemiriyor. Ağaçları yerlere kadar eğiyor, gece karanlığına bürünmüş yolların dolamaçlarında, hıçkıra hıçkıra koşuyordu. Bu azgın fırtınanın sonlarına doğru, sarayın yüksek alnını süsleyen mermer kartallardan biri, güçlü bir sağnağın tokadile yerinden koptu, toprağa düştü. Sarayın avlusunda nöbet bekleyen Avusturya askeri, gürültüden ürkerek başını kaldırdı. Sarayın üst katında ışıkların kaynaştığı, koşuştuğu pencerelere baktı. Ve anladı ki; taş kartal kırılıp düşerken, başka bir kartal daha kafesinden kurtulup uçmuştur...

— Evet, Napoleonun: «Kartal Yavrusu = L'Aiglon» denilen oğlu; o sırada daha yirmi bir yaşında iken ölmüştü...

Ve kim bilir, belki de bu, Avrupa için daha iyi olmuş, Avrupayı yeni boğazlaşmalara girişmeden kurtarmıştı!

Küçük kartal, onun zindancılığını etmiş olan Habsburg'lar tarafından gömüldü.

Küçük kartalın ölüsü yatağında yatarken; onun, sevinçli isteğine ermiş düşmanı ve "Kutlu Roma imparatorluğu,, nun baş intirikacısı olan Avusturya başbakanı Metrernih; bu gencin ölüm yeliyle solmuş yüzüne eğilip bakmış, ve gülümsemişti.

Korkunç Napoleonun alaylarına kumanda etmek için doğmuş olan gencin, hastalıktan erimiş gövdesini bir Avusturya miralayının kaputuna sardılar. Bu eski kaput, kuru kemik kalmış ölünün üstünde, gülünç bir genişlik, kocamanlık gösterdi...

Bu çocuk 1811 mart'ının 20 inci günü Pariste Tuileri sarayında doğmuştu. Babası büyük Napoleon; Anası Avusturya imparatoru - "Kutlu Roma imparatorluğu,, kıralı - Fransuvanın kızı Arşidüşes "Mariya Luiza ,, idi.

Napoleon, Rusya üstüne yürümeğe başlayacağı akşam maraşallarına çocuğu göstererek, şöyle demişti:

— Birgün oğullarınıza kumanda edecek olan "Roma kıralı,, na bakınız!

Bütün maraşalların ağzından gür, derin bir alkış haykırışı yükseldi...

Çocuk bu seslerden korkarak ağlamağa başlamış, dadısı (Maman Quiou) nun kucağında odasından götürülmüştü.

Çocuğun annesi - tavuk beyinli imparatorice - ise daha o vakıttan Meternih'e acıklı acıklı mektuplar yazmağa başlamıştı. O mektuplarda Avusturya başbakanına yalvarıyor, Napoleon bu savaşta üst çıkamazsa, babasının kendisine ve oğluna - fakat hele kendisine - acıyıp acımayacağını soruyordu!

Napoleon büyük ordusunu Rusyaya götürdü. Rusya önce Napoleona baş eğdi, sonra onu yuttu...

(Sonu 26 ıncı sayfada)

BİR KIZ BÖYLE DÜŞTÜ

Temmuz . . . . . .

Ömrümde bu kadar fena bir sabah görmedim. Uyandığım zaman ağzımın içi, çölde tuz yalamış bir susuzun ağzı gibi, yanıp kavruluyor... Gerilen dudaklarım çatır çatır çatlayıp, kanlarım sızacak zannediyorum. Odanın içi karmakarışık, yerlere dökülen mezelerin yağları, döşeme tahtalar üstünde yer yer lekeler yapmış. Milyonlarca sinek bunları yalamakla oğraşıyor... Kırılan tabak ve bardakların parçaları etrafa sıçramış, fasulya taneleri ta yatağın içine kadar gelmiş; kirli bir ışık bunları birer birer gösteriyor. Nasılsa kırılmadan ve dökülmeden kalmış olan sürahiyi yakaladım, bir hamlede mideme boşalttım; fakat dudaklarım halâ kup kuru, halâ gerili, suyu içince pis ve dünyanın en fena bir kokusu, burnumu koparacak gibi zedeliyordu. Oda o kadar berbat bir koku ile kokuyordu ki, dayanmak mümkün değildi. Pencerenin birisini açtım. Gözüm karşıki evin pencerelerine ilişti. Orada da bir pencere açıktı. Karmakarışık odanın içinde çırılçıplak bir kadın, vücudundaki çürüklere krem sürüyor; çok çirkin sözlü bir şarkı mırıldanıyordu. O da beni gördü, çekilmeme meydan kalmadan garip bir tarzda beni selâmladı; mukabele etmeden geri çekildim. Döner dönmez ayna ile karşılaştım.

Ben de hemen hemen ayni vaziyette idim. Üstümde yalnız bir kombinezonum kalmıştı. O da omuzlarımdan koparak kaymış; bütün vücüdumu meydanda bırakmıştı. Benim de etlerimde yer yer lekeler vardı. Çabuk ve alışkan bir hareketle kapanıp örtünmek istedim. Kuru ve gerilmiş dudaklarımda acı bir büzülme oldu. Yüzümde yine o "zehirli gülüşün,, çok çirkin sözlü ağlayan kırışmalarile başım omuzuma düştü.

Ey, kötü bahtlı!.. hangi, sıkılma hissinden ve hangi temizlik duygusundan utanıyorsun? Sen de kalk; çürüklerini tedavi et; belki bu akşam da bir Bayı yahut bir işyarı doyuracaksın!

Temmuz . . . . .

Artık Paşakızını ve gelen müşterileri memnun etmekle vakıt geçiriyorum.

Aman Tanrım neler, gelmiyor neler? On sekiz yaşında mekteplilerden tutunuz da.. altmış yaşında öksürüklü ihtiyarlara; ve hatta abdestini tutamıyan pinponlara varıncaya kadar, çeşit çeşit yaşta ve mizaçta insanlar. Evde dokuz kız var, benimle on oluyoruz. Kızların üçü şüpheli bir hastalıkla kıvranıyorlar; doktora gitmeye de korkuyorlar; ve yahut Paşakızı bırakmıyor, çünkü muayenede en az iki ay hastanede kalmak var. Hem Paşakızına masraf açılacak, ve hem de kârına kesat gelecek. Bu kızlar yine geceli gündüzlü müşteriye çıkıyorlar. Taze, körpe mektep delikanlılarını da aşılayıp gönderiyorlar. Şu ihtiyarlarla, evli erkeklere hiç acımıyorum. Dünyada sanki bütün kadın zevki umumhaneye toplanmış gibi, buraya akın ediyorlar. Kimbilir zavallı duygulu ve namuslu karıları, onları nasıl bir sevgi ve istekle evlerinde bekliyorlar?!..

(Sonu 28 inci sayfada)

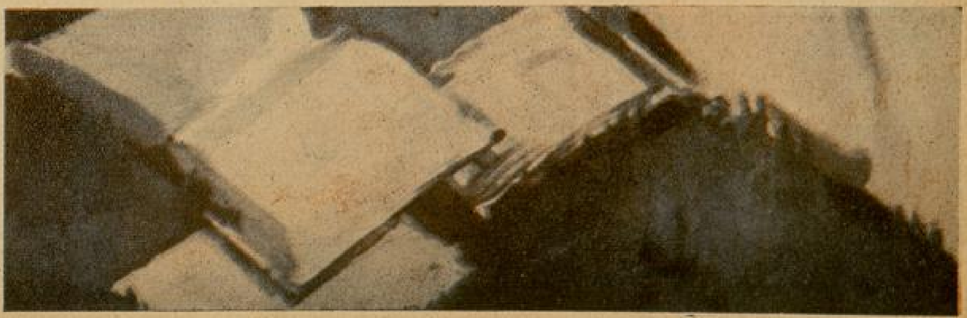

JOAN CRAWFORD

Joan Crawford Holivudun En Muhteriş, Fakat En Sanatkâr Yıldızlarındandır. Onunla Ceyms Starın Yapdığı Mülâkatı, Karşı Sayfada Okuyunuz.

Sinema Alemini Altüst Eden Mülâkatlardan

№: 5

Joan Crawfordla Mülâkat

Joan Crawford, bütün Holivudun, vücudu en cinsî cazibeli yıldızı diye anılır. Vaktiyle dansözlük yapan bu kadında, yalnız vücut güzelliği değil; inanılmıyacak bir çehre mânası da vardır. Ben hayatımda Crawford kadar güzel gülen, ve güzel ağlıyan bir kadın görmedim.

Herkes bilir ki, şairlerin bütün iddialarına rağmen, kadın ağlarken çirkinleşir. Halbuki Crawfordu ben, Duglasın oğlu olan kocasıyla yaptığı, bir kıskançlık kavgasının hemen sonunda gördüm. Hüngür güngür ağlıyordu. Kocası kapıyı hızla kapayıp dışarı çıktı. Oda kapısının önünde benim durduğumu görmedi bile. Kartvizitimi gümüş tepsisinde taşıyan hizmetçi kız, ne yapacağını şaşırmış bir halde, benim bir iki adım önümde dikilmiş duruyordu.

Crawford ağlarken öyle ilâhileşiyor, hayır yanlış söyledim, öyle inanılmaz bir güzellikle şeytanileşiyordu ki... ben de bir iki dakika, erkeklerin damarlarında acayip ağrılı yangınlar tutuşturacağını anladığım, bu manzara karşısında afalladım kaldım.

Genç kadın, bir divanın üzerine yüzü koyun yatmıştı. Sanki onu buraya, bir el tutup fırlatıvermişti. Yüzü yandan görünmüyordu. Saçları, ıslanmış alnını kapatmıştı. Dudakları, inanılmıyacak kadar kırmızıydılar; ve akan yaşları, bana görünen yanağının üstünden, ışıltılı damlalar halinde yuvarlanıyordu. Sağ bacağı divanın kenarından sarkmıştı, etekliği diz kapağına kadar sıyrılmıştı.

Her hıçkırıkta omuz başları, bütün vücudu sarsılıyordu.

Nasıl oldu bilmiyorum, birden bire hizmetçinin gümüş tepsisi içinde duran kartvizitimizi, «tabiî sahte kart vizitimi» aldım. Hizmetçiyi kapı dışarı ettim ve Crawforda yaklaştım. Benim kendisine yaklaştığımı sezmemişti bile. Elimle omuzuna dokununca birden bire irkildi:

— Hayır, istemiyorum git, defol! diye inledi. Sonra, kovduğu adamın, biraz evvel kavga ettiği kocası değil de, bir yabancı olduğunu anlayınca, koskocaman gözleri hayretle bir kat daha büyüyerek açıldılar.

Ben hiçbir şey söylemeden kartvizitimi uzattım. Aldı. Saçlarını düzelterek okudu. Birşeyler söylemek istedi. Söylemedi.

— Sinirlisiniz. Sizi kötü bir gününüzde rahatsız ettim. Ben beceriksizliğimi affettirmek için emrinizi bekliyorum, dedim.

O, ben söz söylerken kirpikleri arasından, tepeden tırnağa kadar beni süzmekle meşguldü. Sözümü bitirdikten sonra, birden ayağa kalktı:

— Bekleyin, dedi, giyinip geliyorum, beni canınız nereye isterse oraya götürün. Yalnız eğlenceli bir yer olsun, delice gülmek ve eğlenmek istiyorum.

İşte Crawfordla böyle garip bir durum içinde.. böyle umulmaz bir çabuklukla ahbap olduk.

Gazetemin, bilâkaydü şart emrime verdiği hesabı sorulmaz tahsisatın bir faslı; yalnız bir gün değil, tam bir hafta Crawfordun delice gülmesine, eğlenmesine; ve hayatına benim gibi bir adamın girmesine yardım etti.

Joan Crawford, Holivudda hassasiyetlerine; ve kimbilir belki de şöyle pencereden gönüllerine girdiğim yıldızlar içinde, en çılgınlarından.. sevgi işlerinde en deli ve ateşlilerinden biridir. Ben, bu kadın kadar kadınlığı, şeytanlığın cehennemine çıkarmışını görmedim. Crawford sevmek ve kahretmek için yaratılmıştır sanki.

Yanıbaşında geçirdiğim geceli gündüzlü bir haftanın sonunda, kâbuslu bir rüyadan uyanmış bir hasta adam halsizliği duyuyordum.

Anne Darling — Binnie Barnes — Jean Harlow — Gloria Stuart — Esther Ralston — Sally Blane — Adrienne Ames

KÖTÜRÜM KADIN

Çeviren

HATİCE HATİB

Bu viran evin alt katındaki odada, köşe minderinin üstünde otururdu.

Kımıldamasına imkân yoktu... Ayakları tutmazdı; iki senedenberi ona bu illet gelmişti. Konusu komşusu ona Kimsesizlerevine gitmesini tavsiye ediyorlardı. Fakat o, kim bilir neden; bundan korkuyor?.. Duvarları rutubetten pamuklanmış.. tavanı çatlak odada köşe minderinin üstünde hayatının son senelerini geçirmek istiyordu.

Komşular: "kime güveniyor?„ diye düşünüyorlardı... Elbet te kimseye güvenmiyordu. Yanlız, genç senelerinde hayatta yapayalnız kaldığı gündenberi, daima ve daima büyük bir dehşet ile o, Kimsesizlerevini düşünmüştü. Kimsesizlerin ve sefillerin son barınacak yeri.. Ve bilmiyordu neden?.. sanki orası, bu muhabbetsiz.. bakımsız ve kimsesiz odadan daha korkunçmuş gibi oraya gitmek istemiyordu.

***

Orta katta oturan komşusu Bayan Hasene, her gün ona yemek getiriyordu. Ve haftada bir veya iki kere de onun odasını süpürüyordu; fakat işte onunda merhameti bu kadar idi.

Halbuki zavallı kötürüm kadının asıl istediği şey, bir insanla beş dakika konuşmak değil miydi?..

Bir evde oturan diğer komşular da, onun semtine uğramaz; o köşe minderinde kâh yatar, kâh kalkar.. kâh uyur, kâh eski zamanı - kendisinin de yalnız olmadığı o mes'ut zamanı - düşünürdü.

***

Birgün, evin aylardanberi boş kalan üst katına yeni kiracılar taşındı. Ve işte o günden sonra kötürüm kadının hayatında bir değişiklik oldu.

Bu değişiklik, kötürüm kadının derunî hayatında olmuştu. Hem de öyle kuvvetli ki:

Onların taşındığı günün akşamında, merdivenlerde bir ayak sesi duymuştu. Hızlı hızlı koşan bir ayak sesi... Tıbkı Ulviyesinin ayak sesleri gibi... Ne kadar da Ulviyenin ayak seslerine benziyordu bu ayak sesleri...

Onun, çantası sırtında mektepten geldiği.. ve sabah erkenden mektebe gittiği saatlerde, işitiliyordu bu sesler.

Ve kötürüm kadının kalbi onları duyunca tatlı tatlı çarpmağa başlıyordu. Ona öyle geliyordu ki minimini yavrusu, sanki şimdi kapıyı açacak.. onun kimsesiz odasına girecek: "Anne ben geldim„ diyerek boynuna atılacak; ve o zaman...

Uslu bir çocuktu, bu üst kat kiracılarının çocuğu; merdivenlerde hiç de ses duyulmuyordu.

Yalnız gidiş gelişleri işitiliyordu, tıpkı küçük Ulviye gibi.?.. Ulviye için komşular: "bu melek mi, yoksa çocuk mu?.. ne uslu şey ayol„ demezler miydi?..

Onu hem görmek istiyor, hem istemiyordu. Görürse bütün hayali bozulacaktı. Halbuki bir taraftan, okadar onun Ulviye olduğunu zannediyordu ki, onu görmek, kendisinde iştiyak ve hasret dolu bir ihtiyaç halinde idi.

O, Bayan Haseneye de yukarıya taşınan kiracılar hakkında, bir söz soramıyordu. Onlar hakkında birşey işitmek istemiyordu.

***

Onlar taşındıktan sonra geçen altı ay... İhtiyar ve kötürüm kadının, bu son senelerdeki hayatının en tatlı zamanı oldu.

Bütün hayatını bir çift küçük ayaklardan çıkan ses dolduruyordu. Kalbi yeniden adeta sevinç tatmıştı. Bu yalnız ve kimsesiz odası, eski hatıraların kalabalığı ile dolmuştu.

Fakat, bir sabah erken uyandığı, ve yukardan inecek küçük ayakların sesini beklediği halde; onları duyamadı. O gün boş yere merdivenlere kulak verdi. Hayır, hayır... Küçük kız o gün mektebe gitmemişti. Yemeğini getiren Haseneye birşey sormadı ?. Fena bir haber almaktan korktu.

Dünyanın en konuşmaz insanı olan Hasene'de, ona birşey söylemedi. O gün merdivenlerde telâşlı inip çıkışlar işitti. Yabancı bir erkek ayağı merdiveni çıktı... Dört beş gün, tarif edilmez bir işkence içerisinde, merdivenleri dinledi. Hayır birçok kişi inip çıkıyordu. Fakat küçük ayaklar...

Beşinci günü Bayan Hasene ona yemeğini getirdiği zaman, sordu:

— Kuzum yukardaki çocuğa ne oldu?..Hiç sesini duymayorum, dışarıyamı gitti?...

— Ha Ulviye mi?.. Bir yere gitmedi yavrucak.. Yukarda yatıyor.

— Ulviye mi ?..

Bütün vücudu titredi Ulviye ha !..

— Nesi var?... diye kekeledi... Ne olmuş?..

— Beyin humması galiba!... Zavallı yavrucak!.. canı ne, daha sekiz yaşında.. Bir kuş gibi canı var.. doktor kurtulamaz demiş.

— Kurtulamaz mı?.. demiş.

Ulviye... sekiz yaşında Ulviye... tıpkı kendi Ulviyesi gibi; hem beyin hummasından...

Sabahın üçündenberi ağlayan, bağıran, hıçkıran bir kadının sesi geliyordu. Sonra gıcır, gıcır tahtalar taşıdılar yukarıya....

Ulviye... Sekiz yaşında.. Ulviye...

Ihtiyar kötürüm kadın... Bir deli gibi yerinden fırladı... Tabutunu götürüyorlardı, yavrusunun... Onun kızıl saçlarını.. bu kızıl saçların çerçevelediği solgun yüzünü gördü... Ve biran, yirmi beş sene evvelki faciasının havasına giren kadın, ayağa kalktı. Heyecanı içerisinde, kocasının ölümünden beri tutulmuş olan ayakları, işliyordu.

***

Cenazeyi götüren komşular.. büyük bir hayretle, ihtiyar kötürüm Nazmiye kadının kapısını açtığını ve tabutun üstüne doğru:

— Ulviyem... Ulviyem... yavrum!..

Diye bağırarak koştuğunu gördüler... Fakat bu koşuş çok devam etmedi... Nazmiye kadın birdenbire yere yıkıldı.

Hıçkırıklar içerisinde ağlıyordu... Ve:

— Ulviye.. Ulviye.. gülüm benim bir tanecik gülüm!....

Diye yıkıldığı yerden bağırıyordu.

***

Komşular; bu ihtiyar kadının hiç tanımadığı bir çocuğun ölümüne, neden bu kadar müte'essir olduğunu bir türlü anlayamadılar... Ve küçük Ulviyeyi, küçük bir bebek gibi kocaman bir kutu içinde alıp götürdüler.

Naci Sadullah Diyor ki:

Bu Yazımla Okuyucularıma İstanbulun, En Şayanı Dikkat Bir Mahlûkunu Tanıtıyorum!..

yazan: Naci Sadullah

Kolları ve bacakları diplerinden budanmış dilencilerden tutun da; dört elli 29 parmaklı, ve üç ayaklı hilkat ucubelerine varıncaya kadar, insan denilen yaratığın her çeşidile konuştum.. Devlet vekillerinden tutun da, herze vekillere ininceye kadar, her sınıftan adamla mülâkat yaptım. Yine sizlere tanıdığım kimseler arasında, meteliksiz milyonerler (!) milyon sahibi meteliksizler (!), insan biçiminde hayvanlar, bir adım önlerini görmeyen gözü açıklar; ve kocakarı tabirile, iğne deliğinden Hindistanı seyredebilen açıkgöz körler vardı.

Hülâsa size, kendimden başka bütün tanıdıklarımı tanıttım. Fırsat düştükçe, sırası geldikçe tanıtacağım da..

Sizde merak uyandırmak için basit bir gazeteci hilesi yapmadığıma inanırsanız, diyeceğim ki:

— Bu seferki muhatabım, bütün evvelkileri bastıracak kadar dikkate şayan, bütün evvelkileri bastıracak kadar samimi, bütün evvelkileri bastıracak kadar - haydi şu züppe kılıklı sıfatleri de sayayım - orijinal ve eksantriktir.. Ve bana öyle gelir ki, siz, onun kim olduğunu, ben ifşa etmeden önce, kolay kolay sezemiyeceksiniz. O kadar ki para pul sahibi olsam, muhatabımı tanıyamıyacağınıza, bahse girişebilirdim.

⁂

O, beni görür görmez:

— Efendim, dedi, ben gazetecilere beyanat veremem. Çünki, evvelâ söyliyeceklerimden çoğunu yazmıyacaksınız. Sonra yazdıklarınızı, kendi kaidelerinize, kanunlarınıza uydurup tüyleri yolunmuş kuşa çevireceksiniz. Ve ben, söylediklerim dilediğim şekilde yazılmıyacağı halde, birçok dostlarımdan, hattâ belki de ekmeğimden olacağım.

Bu kadar sebep de, suallerinize karşılık vermemekliğim için kâfidir sanırım

Bu sözlere bakıp da muhatabımın, cesur ve açık yürekli görünmek isteyen korkak ve sinik bir memur, bir amir olduğunu sanmayın. Onun kim olduğunu ifşa edeceğimi de ummayın. Ben, bir belediye memurile ahbaplık esnasında aldığım derslere dayanarak, ona etmedik vait bırakmadım. Ve konuşmaya kandırabildim.

İlk sorgumla karşılaşınca, önüne bakarak uzun uzun düşündü:

— Hangi birini sayayım? Hangi birini?.. Bizim de, sözüm ona bir cemiyetimiz vardır. Fakat bu cemiyet, dünyada telaffuz edilen ilk ve en iptidaî cemiyetlerden bile gülünçtür.

Bu cemiyetin nizamnamelerine göre, bizim aramızda da sınıf farkı gözetilmiyecek; bize dayak attırılmıyacak, biz kaldırım köşelerinde açlıktan ve soğuktan titreye titreye ölmekten ve öldürülmekten kurtulacağız. Hastalandığımız zaman bize parasız pulsuz bakacak yerler kurulacak.

Halbuki birçok, emsali gibi, bütün bu adaklar da, kâğıt parçalarından tatbik sahasına geçirilemedi.

Asîl eline, zengin evine düşenlerimiz kuş tüyü yataklarda su katılmamış sütle besleniyorlar.

Fakat bu talie kavuşamıyanlarımız, duvar diplerinde kuru ekmek rüyası göre göre ölüyoruz.

Bu şikâyetlere göz gezdirdikten sonra da, ilk hükmünüzü değiştirecek siniz, ve, çöp kutularında yaşayan sefil şocuklardan birisile görüştüğümü sanacaksınız.

Fakat bu çok haklı zannınızda da yanılıyorsunuz. Sabrınızın dizginlerini biraz daha kasarsanız, isabetli bir tahmin yürütmenin imkânını bulabilirsiniz. O:

— Hülâsa, diyor, cemiyet, insafsızlığının hududsuzluğunu biraz daha ileriye vardırırsa, günün birinde, bizim hakkı hayatımızı bile inkâr edilecek! Bugünkü halde kanun bizi, Amerikada lincedilen Jamayka zencileri kadar bile korumuyor. Refahtan, rahattan, yardımdan geçtik, bugün kellelerimiz kasap bıçaklarile biçilse; ve cümlemizi toplasalar da bir koca süblime havuzunda boğsalar, görenlerin kılları, yaz rüzgârile ürperen başaklar kadar bile kıpırdamıyacak!

Bu kapkara bedbinliğe bakıp da, karşımdakini, ekmek gavgasına düşmüş biçare bir amele de zannetmeyin.

Zira bu makul umuşunuzda da doğruyu bulmuş değilsiniz.

O, kısa bir sükûttan sonra:

— Bakın, diyor, size hoşunuza gideceğine emin olduğum bir hatıramı anlatayım.

Biz de vaktile öyle elden, ayaktan düşmüş değildik. Benim yüzüm, açık göz ve aydınlık görünüşlü idi. Fakat bir kapıya yerleşemememin sebebi, biraz zayıfca oluşumdandı. Sırasına göre günlerce kuru ekmek bile bulamayan bir mahlûkun, banyosunu mukattar mayi ile yapan bir beyaz kadın tüccarı kadar göbekli olacak hali yok a..

Ben de, yağlı bir eve kapılanmama mani olan sıskalığımı bedavadan gidermenin yolunu düşündüm.

Günün birinde buldum da.

İstanbulda haftalarca dolaşdıktan sonra, akar bir çeşmeye rasgelebildim. Ve mustahsil kanı için bir kabzımal hırsı ile, kana kana içdim.

Mikroplu Terkos suyu, midemi ve karnımı, bir kasap göbeği gibi şişirmişti. Bu hale girişimden birkaç saat sonra, beklediğim tesadüf oldu; ve beni gören birisi, balona dönmüş karnıma, açıkgöz suratıma bakınca, sıhhati yerinde, soyu sopu kendisinin ki gibi malûm bir mahlûk sandı ve yanına aldı. Onun yanına girişimden sonra, bir yazıcının, bir memurun, bir şairin, bir sanatkârın bütün ömrünce rüyasını bile güremiyeceği bir refaha kavuştum. Fakat orada gördüklerim ve dinlediklerim beni kavuşduğum refaha bile düşman etti. Ve ben kaldırımlarda açlığa devam etmeği, oranın kokmuş refahından üstün tuttum

Dışarıda fazilet öğüdü saçarak dolaşan bu adamın bir damadı vardı; ve bu damat sade karısına karşı değil bütün aileye karşı bir zevç vazifesi görüyordu. Günün birinde, bedbaht bir tesadüf, beni bu insan biçimli damızlıkla yalnız kalmaya mahkûm etti.

O, benim gibi anlayışsız görünüşlü biçare bir sığıntının, kendisine uzanacak ellere hudutsuz bir müsaadekârlık göstereceğini sanıyordu. Fakat ben, onun bu gafilâne zannından cüret alarak yaptığı hareketin cezasını, sivri dişlerimi bileklerine geçirmekle verdim.

⁂

Bu anlatılanlara kanıp da, sevimli bir hizmetçi kızı dinlediğimi ummayın.

Onun bundan sora anlattığı hikâyeyi yazabilmek, sembolizim denilen sağlam siperin ardına sinmekle bile, mümkün değildir.

Bu itibarla, en tehlikesiz çareyi, onu size tanıtarak lâfın ardını makaslamakta buldum. O, arada bir Hayırsız adaya sürülen; arada bir - tıpkı benim lâfımın ardı gibi-kuyrukları makaslanan, bazen taze sütle beslenen, bazen strikninle zehirlenen; ve bütün bunlara rağmen neslinin bereketi eksilmeyen İstanbul köpeklerinden birisi.. Yani şu bizim sokak köpeği dedigimiz "köpek„ tir.

Şimdi çoğunuz dudak bükecek ve:

— Ayol, diyeceksiniz, köpek de konuşur mu?

Cevap veriyorum:

— Köpeğe gelinciye kadar daha neler konuşuyor!

Soracaksınız:

— Köpek de lâftan, duygudan anlar mı?

Cevap veriyorum:

— Keşke herkes onun kadar lâftan, duygudan anlasa!

Artık, sizinle susarak anlaşalım; zira ben. akla gelen sorguların dibinde, tehlikeli bir gayya seçiriyorum ve diyorum ki:

— Bana kasdiniz yoksa; ne siz sorun, ne de ben söyliyeyim!.

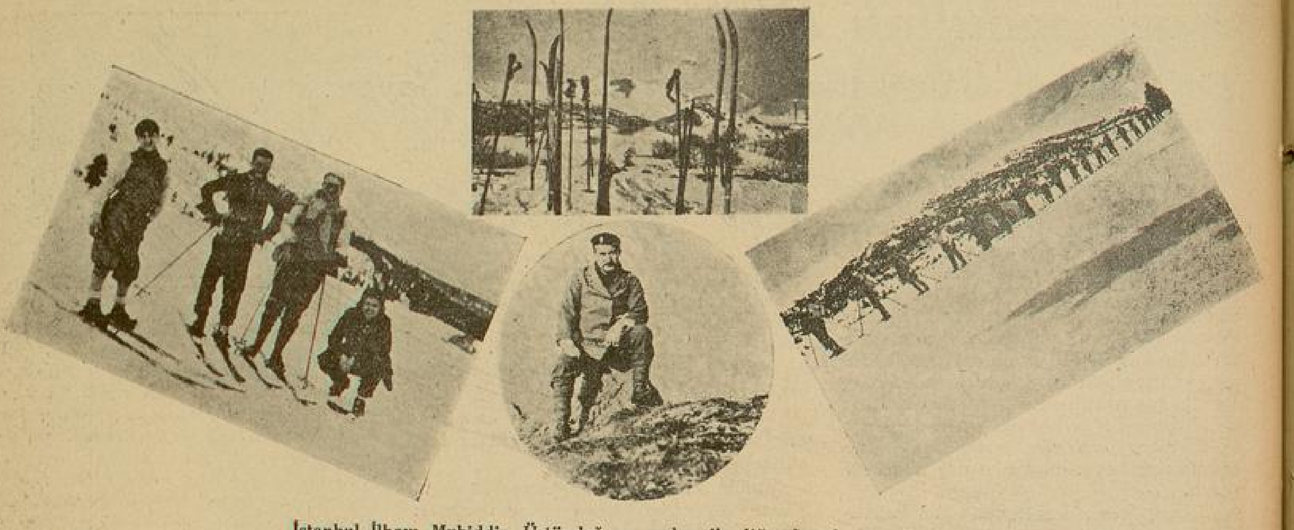

İstanbul İlbayı Muhiddin Üstündağ ve ardası ile diğer kayakçılar Uludağ'da Kış Sporlarında.

SPOR

Spor İşlerimizdeki Yara Teşkilâttadır

Yakın arkadaşlarımdan biri İstanbul atletizm bayramındaki acı mağlûbiyetten çok üzülmüş olacak ki bana; spor sahalarımızdaki hezimetlerin daha ne kadar devam edeceğini, ve spordaki sukutun sebeplerini sordu..

Çok haklı bir endişenin uyandırdığı bu düşünceler etrafında yazılacak, ve imkân olsa söylenecek o kadar acı taraflar var ki ben yazmaktan, sizler okumaktan mutlaka bıkarsınız..

Hakikaten spor işlerimizde gözle görülür bir sukut vardır; ve bu hal gittikçe büyümektedir. Bu yaranın gittikçe büyümekte olduğunu spor işlerimizin içinde olanlar pekâlâ hem görüyorlar, ve hem de biliyorlar... Bu yara, en acı hastalıklar gibi kaçamak bir surette tedavi edilmeğe çalışılmakla, gizlenmektedir.

Gün geçmiyor ki yaptığımız spor temaslarında, yüzümüzü kızartacak mağlûbiyetleri biribiri üzerine kaydetmekten kurtulamıyoruz.

Son bir ay içinde futbolcularımız, tenisçilerimiz, nihayet dün de atletlerimiz peşi sıra mağlûbiyetten mağlûbiyete koştular.

Sporda galibiyet de, mağlûbiyet de tabiîdir. Şu farkla ki ensemizden bir türlü ayrılmıyan, yakamızı bırakmıyan bu mağlûbiyetler tabiî değildir. Her sahada elimizde kocamış bir kadro var. Renkten renge, şekilden şekle giren bugünkü kadronun yarın için memlekete zafer vadeden tarafı yoktur. İşin asıl garibi ve o nisbette fena tarafı, bugün, dünü arıyoruz ve mutlaka yarın da bugünü arıyacağız..

Spor işlerimizde nerede ise el ile tutulan, gözle görülen bir dereceye gelen bu sukutun; bilen, bilmeyen hemen herkes farkındadır. İşte asıl işin fena tarafı da buradadır. Yarayı herkes görüyor, ıstırabı bütün memleket çekiyor, yalnız tedaviye kimse yanaşmıyor.

Spor, evvelâ idare işidir. O taraf ne kadar kuvvetli olursa, ondan alınacak iş de o nisbette sağlam ve sıhhatli olur. Teşkilât ve organizasyon tarafları çok yüksek olan Amerikalıların bütün dünyaya olan hâkimiyetleri de bu noktadan ileri gelmektedir.

1924 senesi bizi de Paris olimpiyat oyunlarına, oralardaki büyük hareketleri görüp öğrenmeğe, ve avdette güya memlekette neşretmek suretile yaymağa yolladılar.

İyi kötü gördük; bütün dünyanın akıllara hayret veren spor işlerini ağzımız açık seyrettik; dört sene sonra gene aynı maksatla Amisterdama yolladılar. Eski bilgilerimize beş on ilâve ederek oradan da döndük..

Memleket sevgisinden olacak dilimizin döndüğü, kalemimizin yazdığı kadar anlatmağa yeltendik. Bütün bunlar, kendi kafamızın mahsulu değildi. Gördüklerimizi, öğrendiklerimizi anlatmağa savaşdık.. Ya ukalâ oldu dediler dinlemediler, ya ileri gidiyor dediler susturdular.. Bizde mücadele takati kesildikten sonra aklımız başımıza geldi, dertlendik, toplandık amma iş işten geçmişti.. bizi oralara gönderdiklerinden dolayı memnun ve müteşekkir, işleri de oluruna bıraktık..

Vaktile Paris yolunu boylayanlar şimdi, spor işlerimizin seyircisi bile değil! Bilmem bu işten kim kârlı çıktı...

İstanbul Atletizm Bayramı

İstanbul atletizm bayramı, Yunanlı atletlerin iştirakile Taksim stadyomunda yapıldı. Balkanların en maruf atletlerinden olan Yunanlı Yorgakoplos, Mandikas ile Sillas bu müsabakalarda 100, 400, 800, 1500, 110 mania koşularile serbest ve Yunan usulu disk atmayı ve Balkan bayrak yarışını kazandılar.

Yüksek atlama müsabakasında dört atlet, 1,75 den atladılar. Yunanlılar, birincilik için çıta üzerinde bir çok tecrübeler yaptılarsa da, hiç biri bu yüksekliği aşamadı. İkinci gün yapılan müsabakada Galatasaraylı Sedat Kâzım, yine 1,75 atlayarak birinci oldu. Türkiye rekortmeni Haydar, ancak 1,70 atlayabildi. Bu suretle Haydar ikinci, Cihat üçüncü oldu.. Gülle atmada Veysi 13,60 ile birinci, Yunanlı Sillas ikinci oldu.

Günün en güzel derecesini, Galatasaraylı Karakaş cirit atma müsabakasında yaptı. Karakaş, ciridi 56,40 metroya saplamıştı.

Sırıkla yüksek atlamaya üç atlet iştirak etti. Galatasaraylı Fethi 3,35 atlayarak birinci, sırık atlama rekortmeni Haydar 3,25 ile ikinci oldu.

İstanbul atletizm bayramına mem-

leketin her köşesinden atletler iştirak etmiş, Üç Yunanlı atlet bu musabakalarda tam sekiz birincilik almıştır.

Dağcılık Kulübü İdeal Bir Kurumdur

Kimin aklından doğan bir fikirdir; iyice araştırmadım ama İstanbul Dağcılık ve yürüyücülük kulubü cidden iftihar edilecek bir teşekküldür. İlk bakışda orada paranın rol oynadığı zannedilir. Kara kışın beyaz karları üzerinde kayakları ellerinde, komanyaları sırtlarında Uludağını delik deşik eden dağcılar, bin türlü müşkülâtı yenmeğe savaşdıkları zaman, ceplerindeki paranın yüreklerindeki gayrete yardım ettiğini sanmak garip olur. Biz nice teşekküller biliyoruz ki, yok yere para sarfeder ve yine hiçbir neticeye varamadan bütün emeklerini gömer gider.

Kışın açık hava sporlarının en temizini karlı dağları; ve onların, her babayiğitin kolaylıkla aşamıyacağı, yamaçlarını dolaşanlar, mevsim zarfında da tenis kortlarına büyük bir neşe içinde yayılıveriyorlar. Hep bir kulübe mensubuz. Hepimizin kulüplerinde muhtelif faaliyet şubeleri var.. Dağcılık kulübü, bana, biribirini boğan nizamnamelerimizin boşluğunu derhal anlattı.. Ta arsıulusal teşkilâtlara kadar kök ve dal budak salan nizamnamelerimiz, her gün bir sporcuyu, çok defa bir kulübü hırpalar dururken, orada esen bir hava var. Herkes dilediği ve istediği şekilde spor yapıyor! Esasen spordaki en büyük gaye de bu değil midir?.

Ö. Besim Koşalay

"Şiltte Ankara Gücü Gençler Birliğini 2 - 1 yendi„

"General Eyup Kupasında Çankaya ile Ankara Gücü berabere kaldılar.„

C. H. P. Şildinin ilk karşılaşması Gençler Birliği - Ankara Gücü arasında idi. Gençler Birliği bu oyuna oldukça ehemmiyet vermiş; ve takımında bazı tadilât yapmış. Sağ açık Selimi de getirerek, genç oyuncularla sahaya çıktılar. Ankara Güçü, ayağı kırılan Fahrisiz, ve askere giden Orhansız olarak eksik bir kadro ile çıktı.

Birinci devre: her iki tarafın vasat bir oyun oynamasile geçti. Bu devrede Gençler Birliğinden Selim, kalecinin elinden kacırdığı topa yetişerek, takımının ilk ve son golünü attı. Birinci devre 1 - 0 Gençlerin galibiyetile bitti.

İkinci devrede: Ankara Gücünü sıkıştırmaya, ve ikinci gollerini atmağa çalışan Gençler; çok çalıştılarsa da Gücün müdafaası.. canla başla oynamsı onalra gol yaptırmadı. Ankara Gücü hücümlara ve Gençler kalesini sarmağa başladı. Bu arada Muzaffer soldan gelen bir şandeli kafa ile Gençler kalesine taktı. Gençler Birliği bu golün verdiği tesirle hücuma geçtiler: ve Güç kalesini çok sıkıştırdılar. Fakat Gücün fedakâr kalecisi, bu hücümları güzel tutuşlarile kurtarıyordu. Oyun 1 - 1 bitti. On beşer dakikadan iki devre daha oynandı ve Ankara Gücü Samimin attığı bir golle oyunu 2 - 1 galip bitirdi.

Bu hafta Çankayadan kaldırılan boykot Çankayayı Demir Sporla karşılaştırdı.

Çankaya bu oyuna, bir iki oyuncu müstesna, B. takımını çıkardı; her iki takım sıfız sıfıra kaldılar. Sıra büyük maça gelmişti.

Çankaya, Ankara Güçü ile aralarında General Eyup tarafından konulan kupa maçı için (A) takımını bu maça saklamıştı. Süleymaniyeli İskenderi de takımına alarak, kuvvetli bir şekilde alana çıktı. Ankara Gücü buna mukabil, Fahri ve askere giden Orhanın yerini, B. takımından takviye ederek eksik bir kadro ile sahaya çıktı.

Hakem İzmirli İhsan :

Oyunun ilk dakikasındayız. Apti topu sürdü Muzaffere güzel bir pas verdi. Muzafferde dışarı attı.

Dakika 5 —: Güç ilk tehlikeyi atlattı. Çankayalıların bir hücümu kornerle neticelendi. Bundanistifade edilemedi.

Dakika 15: Alâettin geriden aldığı pasla Çankaya kalesine indi; herkesin gol olacağını beklediği bu güzel fırsat, ahlar arasında avutla neticelendi.

Dakika 19 —: Çankayanın lehine verilen bir firikikten istifade edemediler.

Dakika 22 —: Çankaya hücümda; topu Güç müdafaası kornere atmakla kurtardı. Çekilen korner neticesiz kaldı.

Oyun iki tarafın hücümlarile geçiyor. Bu sırada Ankara Gücü lehine bir firikik, avutla neticelendi. Muzaffer Bilâlden aldığı pasla Çankaya kalesine akıyor. Alâettine pas verdi, Alâ topu sürüyor Çankaya bu akını favulle kestiler, çekilen firikik neticesiz kaldı. Çankaya sert oynuyor hakem oyunculara ihtar veriyor.

Dakika 40 : — Alâettinin şutu direği yalayarak avuta gitti. Birinci devre de böylece sayısız bitti.

2 nci devrenin başlangıcındayız, Muzaffer kalecile karşı karşıya; topu dışarı vurmakla muhakkak bir sayıyı kaçırdı. Her iki taraf canla başla çalışıyor; oyunun cereyanı öyle gösteriyor ki ilk golü atan, bütün bu çalışmalara rağmen galip gelecektir. Maalesef her iki takım taraftarları çekilen: şutlardan mühim ve gol olması beklenen bir çok fırsatlardan, istifade edilemediğini görüyorlar; asabiyete kapılıyorlar.

Dakika 20 - 25: Çankaya birdüzüye sıkıştırıyor, Güç müdafaası bu hücumları kesiyor, kaleci Natık kalesini muvaffakiyetle muhafaza ediyor. İşte Çankaya hücumda; kalenin önü karışıyor. Natık topu tutuyorsa da elinden kaçırıyor Ömer yetişti ve bu mükemmel fırsatı dışarı attı. Bu tehlikeyi atlatan Ankara Gücü, solda bir hücum yaptısada, kalenin önüne kadar inen sol açık, topu dışarı attı. Ankara Gücünün yaptığı hücumlar hemen hemen hep şahsî oluyor. Fahrinin olmayışı kendisini ne kadar arattırıyor.

Çankaya akınlarını sağdan yapıyor. Solhaf Bilâl eyi çalışıyor, ve müdafaaya çok yardım ediyor. Oyunun son dakikaları her iki taraf bir netice almağa çalışıyorlar. Bu arada hakem sert oynadıklarından Güçten bir, Çankayadan iki kişiyi dışarı çıkardı. Ve biraz sonra yine aldı. Ankara Gücü hücumda, Apti güzel ortamalarile eyi fırsatlar hazırlıyor. İşte Alâettin aldığı pasla Çankaya kalesine indi. Belki oyunun neticesini şimdi bu şut halledecektir. Her taraf sessiz.. Şut.. gol sesleri işitiliyor. Fakat hayır gol değil top direğe çarptı, geri döndü ve kurtarıldı. Oyunda böylec sıfır sıfıra berabere bitti.

Önümüzdeki cuma günü lik maçlalarının ikinci devresinden kalan Gençler Birliği - Çankaya maçlarıdır. Bu maç likin bu seneki şampiyonunu tayin edecektir.

Ankara atletleri önümüzdeki Cuma günü İstanbul kollej musabakalarına girmek için hareket edeceklerdir.

Gidecek atletler sekiz kişidir Ankara Gücünden Galip, Kâzım; Gençler birliğinden Hakkı, Semih Lûtfu, Salâhattin, Suat, Emin; Muhafızdan Şevki. Bunlardan Kâzım İstanbuldadır.

23 - 5 - 935

Yusuf Ziya

YARIM AY'IN PAMUK NİNEsİNE MEKTUB YAZ! DERDİNE ÇARE BULUR

Bayan Güner...

İki sene okumayla, hayatını kazanabileceğin: bir Hastabakıcı, bir de Ebe mektebi vardır...

Benim fikrime kalırsa.. Ebe mektebini tercih ederim...

Mektebin kabul şartları:. Orta mektep diploması olanlara, sağlık ve aşı raporu ve oturduğu mahalleden ilmühaberile doğrudan doğruya müracaat..

Ortamektep diploması olmıyanlar imtihana tabidirler.

Mektebin birinci senesi, tamamile denecek şekilde nazarî.

İkinci senesi staj ve doğumlarla tatbikat yapılarak tamamlanır.

Belediye ebesi olarak çalışır, muntazam maaşla hayatını kazanırsın...

Sana bu yolda muvaffakiyetler dilerim yavrum.

Bayan Kâmiran

Güzel kızım..

Senin gibi dünya güzeline böyle hitap etmekten kendimi alamadım. Eski zamanın batıl itikatlara inanan bir ninesi olsaydım, sana elimle bir nazar muskası yazardım yavrum. Fakat ben, ne gençliğimde, ne de şimdi, saçma ve boş şeylere inanmadım. Düşündüm, taşındım. Senin o güzel pürüzsüz cildini berbad eden, ucu cerahatli sivilcelere bir şey yapmak lâzım. Sana şimdi ilâç tarif edersem, diplomasız hekimlik ediyor diye beni cezalandırırlar... Bense, senin gibi bir güzeli!! korumak için, ben her fedakârlığa razıyım.. Hergün tanelerin üstündeki cerahatleri sık. Canın acırsa aldırma, güzellik belâsı, çekilir.. Sonra üstlerine tentürdiyot sür, onun üstüne de birer yakı yapıştır. En güzel sivilce tedavisi (!!!) budur.

Sonra yüzündeki buruşukları dana iç yağı ile masaj yap.. Bunu kuaförlerin süscüleri duymasın!!.. Sırlarımızı ifşa ediyor, diye beni mahkemeye verirler.. Zarar yok, dedimya, senin için başıma ne gelirse çekeceğim..

Sonra o eşsiz gözlerine kirpik lâzım. Bir kere bir ay kadar eve hapsolmayı göze al.. O çipil kirpikleri kökünden kes; ve her gece yatarken balıkyağı sür diplerine, birebirdir.. Butün bu güzel tavsiyelerimi yaparsan dünya güzellik kraliçesi olursun. Emin ol..

Z. D. K.

Kızım..

On altı yaşındaki bir insan henüz çocuk sayılır.. Sen de, daha küçük bir kızsın!. Seni bilmiyen, sevginden haberi olmıyan bir delikanlıyı nasıl seviyorsun? Bir fırsat bulsan da ona aşkını söylesen, bakalım o sana: (Evet ben de seni seviyorum) diyecek mi? Bu meçhulken sen nasıl böyle şeylere kendini kaptırıyorsun? Sonra yavrum, sakın kendi memleketinden olmayan bir yabancı ile evlenme!. Sana en büyük öğüdüm budur.. Küçük yerlerin adetlerini pek iyi bilirim.

Onun için sen ailenin münasip gördüğü bir insanla evlenirsen çok daha iyi bir iş yapmış olursun.. Âdetleriniz, yaşayışlarınız, biribirine uymaz. Eğer yabancı bir erkek'e evlenirsen, bu yüzden bedbaht olursun çocuğum.. Sonra senin sevgi sandığın, her genç kızın, ve delikanlının o yaşlarda duyduğu gençlik duygularıdır.. Sen o hisleri kocana karşı da duyarsın. Sözlerimi dinlesen çok iyi yapmış olursun kızım.

Suadiye F. T.

Kızım..

O delikanlı yalan söylemek, olmayan şeyleri ortaya koymakla çok kötü hareket etmiş. Seni de nekadar üzmüş.. Eğer sen de ona intikam maksadila bir şeyler yapsan, ayni kötü dereceye inmiş olursun.. Dedikodulara aldırmamak, kulakları tıkamak en iyi harekettir. Boş şeyler için can sıkmak kadar manasız bir şey yoktur kızım. Sen de aldırma. O ne söylerse söylesin.. Onun sözlerile sana hiç bir kötülük gelemez... Buna emin ol.. Eski bir atalar sözü vardır: (Hasmın sitemin anlamamak, hasma sitemdir). En doğru mukabele, susmak, aldırmamaktır. Sen de öyle yap kızım. İntikam almak demek, onun kötü seviyesine inmek demektir.

Bayan S. M.

Kızım..

Seni sevip sevmediğini anlamak için şu çareye başvur bakalım: Bir gün dertli görün ona! Sorunca — Beni evlendirmek istiyor ailem, diye bir şey uydur. Eğer seni hakikaten seviyorsa, sana evlenmek teklif eder, yok sevmiyor da şöylece eğleniyorsa; senin saadetin için ben fedakârlığa razıyım, diye basma kalıp bir lakırdı atar ortaya.. O zaman hakikat anlaşılır. Sen de erken anladığın bu dertten kendini kurtarmağa çalışırsın kızım.

Bayan Münevver Rıza Gülgün

Kızım..

Mektep sıralarında okuyan minim'ni çocukların böyle büyüklere mahsus oyunlarla oynaması, doğru değildir. Ders, çalışmak, vazifeler varken: "o bana mektup yazdı, ben ona cevap verdim„ diye lüzumsuz ve boş şeylerle vakit geçirmek hiç te hoş değil.. Ona vereceğin kıymetli zamanlarını çalışmağa verirsen, hiç olmazsa numaraların tam olur, ve sınıf geçersin yavrucuğum.. Sevmek için acele etme. Büyüyünce nasıl olsa o derde tutulursun..

Antep O. X. S.

Oğlum..

Mademki bir arada çalışıyorsunuz ve onu çıldırasıya seviyorsun. Bana akıl sormağa ne hacet. Ona aşkını söyle. Eğer sana o da alâkadarsa bu açılış, arada iyi bir konuşma ve anlaşma vesilesi olur. Eğer sevmiyorsa sen de başının çaresine bakar, yüreğindeki yangını söndürmeğe çalışırsın.. Bu zamana kadar sabrettiğine şaştım doğrusu delikanlı.

Adana Kâzım vasıtasile Mustafa

Çocuğum..

Büyük aşkların, anlattığın gibi bir durgunluk devresi olur.. Sizinki de öyle. Belki bu cevabı okuyuncıya kadar geçmiştir bile.. Ailelerinizin bildiği bu meselenin halli, ikinizin evlenmesile sonuna erer. İmtihanlar bitince nişanlanır ve evlenirsiniz. Biribirinizden sebebsiz yere soğumanıza imkân yok sanıyorum. Yıllardan beri anlaşan iki arkadaş her halde güzel bir yuva kurabilir. Saadetler dilerim sizlere çocuklarım.

Küçük Ayasofya H. Kemalettin

Yavrum..

Bu sorgunun cevabı insanına göre değişir. Bazı kadınlar, erkekle sade aşk sözleri söylemesini değil yalvarmasını isterler, bazıları ise erkeğin susarak, gözlerile aşkı itiraf etmesini hoş bulurlar. Sonra, kızın yürek duygularını söylemesine gelince... Bu da erkeğe göre: Bazı erkekler kadının nazlı ve ketum olmasına bayılırlar, bazıları sade ve samimi olmasını, duygularını söylemesini isterler.. Onun için yavrum. Anlaşan iki insan arasında ilk erkek söylemiş, yahut kadın söylemiş; bunun farkı yoktur. Sürülecek evlilik hayatında iki insanın biribirini anlayarak sevmesi şarttır. Yürekle anlaşdıkdan sonra kurulacak yuva için, daha evvel kız söylemiş, yahut erkek söylemiş bunun kıymeti yoktur.

Beykoz İ. İ.

Çocuğum..

Beğendiğin ve sevdiğin genç kızla tanışmak için bir vesile bulmalısın.. Yoksa öyle sokakta tanışmalar hoş değil, ve sonu iyi olmuyor.. Yazlığa çıktığınız zaman bu vesileyi bulabilirsin zannederim,

Onun tanışdığı çocuklarla, yahut kız arkadaşlarının kardeşlerile arkadaş olursan onu sana takdim etmelerini ister, tanışırsın. Zaten genç kıza mektupların, yürek duygularını süylemiştir. Bu suretle anlaşmanız daha tatlı olur yavrum.

Gedikpaşa Bay Ali Ertürk

Oğlum..

Mektubunu aldım.. Okudum. Bütün derdin aşk yüzünden.. Üç büyük aşk, üçü de senin iyi idare edemediğin için bozulmuş. İlki başka bir erkekle evlenmiş gitmiş. Onda kabahatin yok. Fakat ikincide zavallı kadının hiçbir kusuru olmadan bırakmışsın. Biribirinizi seviyormuşsunuz, ayrılmağa ne lüzum vardı. Kenara çekildiğinin sebeplerini anlayamadım. Sonra üçüncüsü (40 yaşlarında) dediğin teyzenin kızı.. Bir kere kendinden büyük bir kadınla niçin sevişmeğe kalkıyorsun.. Sonradan tehlikeli bulacağın işe, baştan girmemek, yahut bir son düşünmek lâzımdır.. Kendinden on yaş büyük zavallı bir akraba kızının hayatile oynamışsın . Bu nasıl iş oğlum?. Kızın hakkı var.. O seni kendisine akraba ve yakın bularak inanmış.. Halbuki sen, bir düşüncesiz zaaf yüzünden hem kendini, hem de zavallı bir kızı bedbaht etmişsin.. Bunun en kestirme cevabı, sana "onunla evlen„ demem olacaktır.

Yazan: SELİM AKINCI

İZMİRİN Deniz Üstünde SEYYAR LOKANTASI

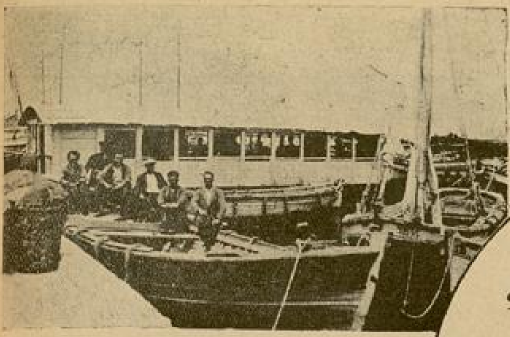

İthalât Gümrüğü yolunun ağzında, bir mavuna üzerine kuru'u bir lokanta vardır....

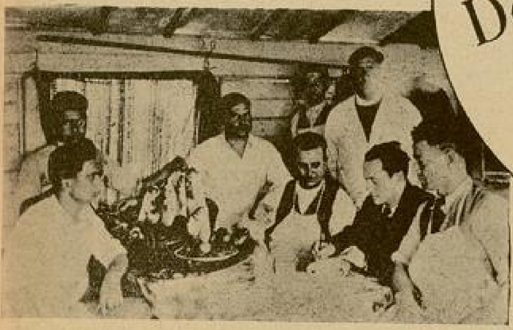

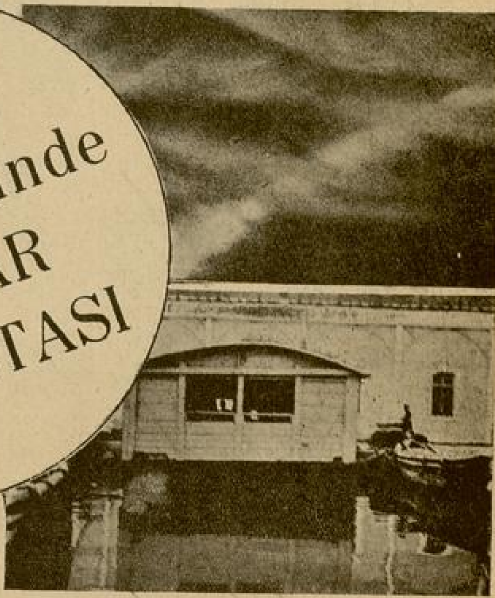

Foto: Can (İzmir)

— Bir barbunya ver!..

— Yanına bir de piyas olacak!.

Deniz üzerindeki lokantanın tam kaynaşma zamanı... Garsonların biri gidiyor biri geliyor...

— Siz ne emredersiniz?..

— Bana limonu bol bir kefal!. bir de salata getir!.

Ah şu İzmir!. Bağrında neler taşımıyor ki.. Deniz üzerinde bir lokanta... Bunu nerede gördünüz? İçinizde elbet de birçoklarınız gezmiş ve birçok diyarların sularını içmişsinizdir.. Hiç böyle şey gördünüz mü?. Büyükçe bir mavunanın üzerinde tavanı, tabanı, penceresi kanadı, camı camekânı; sözün kısası dört başı bayındır mükemmel, uzun, geniş deniz üzerinde bir lokanta... İçinde: her pencere önünde üzerleri muşambalı mustatil şeklinde küçük mesalar; ve onları kucaklayan sandalyacıklar. Ne zarif şeyler!.. İthalât Gümrüğüne doğru giden yolun ağzında, iki babaya iki halatla bağlanmış bir mavuna vardır. Bunun üzerinde olan bu lokantanın kapısından bu gün ilk defa iki arkadaş biz girdik..

Pencere kenarındaki bir masanın bir tarafına arkadaşım, bir tarafına da ben oturdum ..Bunda şaşılacak birşey de yok a!.. Zaten karnımız pek! acıkmıştı.. Dışarıdan gözleri, içeriden mideyi harekete getiren taze balıkların, mis gibi yağın içerisinde oynayışları bizde hemen iki tabak ısmarlamak arzusunu uyandırdı.

Önümüze gelen taze barbunyaların güzelliğine hiç diyecek yok! Balık en iyi nasıl yenir bilir misiniz?.. İki elin iki parmaklarile önce balığın başını vücudundan ayırırsınız.. Sonra - pek nazik iseniz - ortasında kıkırdak haline gelen kılçığı ayıklarsınız.. Tabağın kenarına iliştirilen limonun bir çeyreğile de, balığın, üzerinde bir duş yaptırdıktan sonra, ağzınıza lâyik bir hal alır.. Merasimi mahsusa, ile balıkları birer birer mideye indirirsiniz.. tabak boşalır.. bir tabak daha ..

— Bum m m!.. Öğle topu atıldı. Kimbilir şimdi kaç el, yelek ceblerine, bilekte taşınan saatlere sarılmışlardır.. Ne ise anladınız ya!.

Öğle topu, her memlekette olduğu gibi, İzmirde de büyük bir gürültü ve büyük bir gümbürtü ile patlar.. O, sanki tepeleri değil mideleri sarsar.. Bankalardaki memurlar, Belediye kalem âmirleri, tüccarlar ve daha her sınıf halk bulundukları çatılardan adeta kaçar gibi fırlarlar. Nereye mi?.. deniz üzerindeki lokantaya; nefis balık yemeğe.. Hem ucuz, hem güzel bir yemek; ve hem de temiz bir deniz havası da var.. Malûmya: şimdi de yaz.. İnsanın poyraza, inbata, denize ziyadesile ihtiyacı var.. İzmirde öğle saatları cidden seyre doyum olmaz bir âlem başlar.. her sınıf halk: Başkan, işyar, tecimen, sağışman, endüstriel, kapıcı, kavaz, emekçi, işçi hepsi yola dökülür.. Boş mideleri doldurmak için son vitesi açarlar!..

Bir kısmı Kemeraltına, bir kısmı Hisarönüne; bir kısmı da Kordonboyuna!.. İşte kapıdan girmeğe başladılar, en önde tanıdığım bir banka işyarı, sonra bir komisyoncu.. daha sonra da bir subay, bir polis, bir kayıkçı ve bir sürü adamlar.. Artık küçük lokanta doldu. Son gelen şişman uzun boylu adam da, lokantanın küçük kapısından ayağını içeriye atınca, lokantamız; son yolcusunu alan bir yolcu kayığı gibi iki tarafa göbek attı. Hani zaten kayıktan farkı neki!. İki yan tarafına iki kürek konuldu mu?. Açıl bakalım Ege yalılarına!. Bir güzel deniz havası.. bir o kadar da nefis yemek; sonra vereceğin de 15 - 20 kuruş.. doğrusu değer!... Aman yanlış anlamayın; bizimkisinin pek öyle uzaklara gidecek kolu kanadı yok!.

Lokanta bir iki kere doldu... boşaldı.. doldu.. boşaldı.

Artık lokantacı ile başbaşa kalmıştık! Biraz hayatından, kazancından ve lokantanın geçmişinden anlatmasını rica ettim..

— Yooo!.. dedi. Canım, bizim gazeteye resmimiz, ismimiz çıkıp ta ne olacak sanki?... işte geçinip gidiyoruz bu deniz kıyısında!..

— Canım! Fena mı işte, sana bedava reklâm!. bütün işler için parayla reklâm yapanlar var..

— Bizim!. reklâma, meklâma ihtiyacımız yok!. Hamdolsun geçinip gidiyoruz.

Tekrar tekrar yapılan bir sürü ısrarlardan sonra; nihayet güç belâ razı oldu. Anlatmağa başladı:

— Biz iki kardeşiz!. benim ismim Hüseyin, kardeşimin Mehmed Alidir. Biz aşçılığa başlamadan önce kayıkçı idik!.. Akşam sabah vapurlara mal götürüp karnımızı doyuruyorduk.. Fakat sonra «Tahmil Tahliye» teşekkül edince, bizim kayıkları ellerimizden aldılar.. Biz o zaman ilk defa bu işe kahvecilik ile başladık.. Sonra balıkçı olduk.. daha sonra da biriktirdiğimiz birkaç para ile büyük bir kayık aldık. Üzerine birkaç tente gererek ilk kez evvelâ bir tava balıktan işe başladık.. Taze balık yemeğe susamış birçok kimseler, sanki bizi bekliyorlardı. Küçük lokantamıza devama başladılar.

Tenteyi kaldırdık tahta ile üstünü örttük; fakat müşterilerimizin sayısı günden güne arttıkça, burası artık dar geldi. Bir küçük mavuna aldık, ve üzerine de oldukça bir masraf yaptık ama!. pek te fena olmadı değil mi bayım!.

Soldan sağa doğru:

1 — Siyah zeminli olan elbisenin kumaşı ipek kreptendir. Üzerinde emprime papatyalar vardır. Siyah hasır şapkanın üstünde beyaz band.

2 — Yazın en büyük armağanı: Üzeri çiçekli şifon. Hem taryyö ve hem de rop şeklindedir. Kristal düğmelerden başka hiçbir süs yoktur. Parlak hasırdan küçük bir şapka ve üzerinde parlak küçük çiçekler.

3 — Rop ve ceket çiçekli emprime ipeklidendir. Kumaş siyah, çiçekler beyaz ve yeşildir. Şapka siyah hasırdandır. İskarpinler rugandır.

4— Kumaş siyahtır. Önündeki kısım ayrı çiçekli bir kumaştandır. Şapka siyah hasırdır ve üzerinde podüsüet band vardır. iskarpinler siyah ve rugandır.

BAYANLAR SİZİN İÇİN

EMPRİME TUVALET MODALARI

5 — Kenarları çiçekli kumaşlar, kadın elbiselerine çok iyi yakışır. Buradaki elbise mavi üzeririne beyez beneklidir. Siyah hasır şapkanın önü geniştir.

6 — Kumaş koyu mavidir, önündeki ve kollarındaki parçalar ipektir. Şapka ince hasırdan, iskarpinler mavi deridendir. Uzerlerinde parlak kumaştan süs vardır.

7 — Kumaşın zemini siyahtır, üzerindeki çiçekler yasemin ve güldür. Şapka hasırdır, iskarpinler siyahtır.

8 — Beyaz jorjet yaka ceketin üzerinde değil, robun üzerindedir. Ceket yakasızdır. Kumaş koyu mavidir, üzerinde beyaz helezonî çizgiler vardır. Ayakkabıları mavi deridendir.

9 — Gündüzlük yaz elbisesi: Kumaş sırf ipekdir, kollar boldur, içinde ince beyaz ipekliden kolluk vardır. Yakada ayni ipeklidendir. Şapka katı hasırdandır ve beyaz pikeden bandı vardır.

10 —Kumas koyu mavi renktedir, boyundaki süsler üzerine işlenmiştir. Ceket açıktır kolları kısa ve boldur. Şapka ince hasırdandır, beyaz çiçekler de ayni hasırdan yapılmıştır. Ayakkabılar mavi deridendir; ve kenarları beyaz çevrilmiştir.

DIKKAT: — Bu sayfalardaki tuvaletleri: Beyoğlu Tünel yakınında Narmanlı Yurdu No. 3 de HALET HULÛSİ DEMİRELLİ Dikiş Evinde yaptırabilirsiniz. (T. 42769)

SÜMER BANK

YERLİ MALLAR PAZARINDA

SAĞLAMLIK,

GÜZELLİK

ve UCUZLUK

Hep Bir Arada Birleşmiştir.

Her Şeyinizi:

SÜMER BANK

YERLI MALLAR PAZARINDAN

Alınız.

Ayrıca İkramiye de kazanacaksınız!..

İSTANBUL — ANKARA

GALATA — İZMİR

BEYOĞLU — SAMSUN

Kartal Yavrusu

— Başı 14 üncü sayfada —

Napoleon aç, donmuş, ezilmiş askerlerini durdurmağa boş yere çalışıyor, onlara bu çocuğun resmini göstererek :

— Siz işte bunun uğrunda dövüşüyorsunuz !...

Diyor, bu sözleri kimse dinlemiyordu.

Tek işaret üzerine ateşe atılan hassa alayları, bu sözün karşısında donmuş gibi sessiz kalıyorlardı...

Kut ve yücelik uçmuştu, onun yerinde belâ, felâket oturuyordu.

Bir babanın oğlu için daha çok kan dökmek... Ne için?

. . . .

Pariste, bütün dünyanın (L'Aiglon) "Kartal Yavrusu,, dediği küçük "Roma Kıralı,, bir General üniforması giymiş olduğu halde, oyun salonunda dolaşıyor. Küçük göğsü üzerinde "Lejyon Donör,, nişanının şeridini görünüyordu. Bu nişan şeridi o doğduğu vakıt beşiğine bırakılmıştı.

Kartal Yavrusunun azğın huyu, dizgin dinlemeyen öfkeleri, şimdiden dadısı Maman Quiou'yu yıldırmıştı. Kadın yakınında olanları çağırıyor, onlara büyük Napoleondan yaman olan, bu küçük Napoleonu gösteriyordu.

. . . . .

Ancak büyük Napoleon Fransaya, yenilmiş, ezgin olarak.. bir yıpranmış üniforma içinde dönmüştü.. (Fonteneblo) da tahtını, tacını bıraktı; ve oğlu "Kartal Yavrusu,, nu kendi yerine gösterdi.

Bu öfkeden ileri gelme bir gösteriş idi... Boş bir işti.

Bu sırada Napoleon'un karısı, imparatoriçe (Mariya - Luiza) oldukça para biriktirmiş, Rambouillet'ye kaçmağa hazırlanıyordu... (Mariya - Luiza) kendini kurtarmak için Avusturya başbakanı Meternih'in istediğini vermeğe hazırdı.

Başbakan demişti ki :

— Şimdi gem almaz çocuğa bakalım!

Viyanaya gelince Küçük Kartal, büyük babasına, Avusurya imparatoru Fransuvaya gösterildi.

Çocuk şöyle haykırdı:

— Ben onu sevmiyorum.. çirkin yüzlü bir adam!

Ancak çocuğun yukarıdan atışları, Napoleon biçimi gürültüleri, artık anası (Mariya - Luiz) ayı yerinden kımıldatamıyordu. Küçük Kartalı Meternih'e verdi, italyada kendisine verilen köşke gitti.

Meternih diyor ki: «Bu kadıncağız giderse oğlanı yola getirmek daha kolay olur».

Eğer vakit yüz sene daha önce olsaydı, Küçük Kartalın işini, para ile tutulmuş bir öldürücü, kısaca bitirebilirdi; ancak Meternih'in vaktında bu kadar kestirme bir yol uygun düşmeyordu. Daha uzun, daha dolambaçlı bir yoldan yürümek gerekti.

Meternih çocuk ile uğraşmaya başladı.

Bu uğursuz (Bonapartcılık), biran önce kırmalıydı.

Maman Quiou yurduna döndürüldü; bu kadın çocuğu seviyordu.

Küçük Kartal, babasına, büyük Kartala mektub yazmak istiyordu.

— Hayır, yazamazsın!

Denilmedi. Ne gerek! çocuk istediği kadar yazabilirdi.. Mektuplar Viyana kapısından bile dışarı çıkmadıktan sonra... Meternih işin böyle olmasını daha iyi buluyordu.

Babası acıklı acıklı yazıyordu:

"Ne için bana hiç mektup yazmıyorsun?,,

Çocuğun, babasından gelen bu acı sesi de duyamıyacağı meydanda idi.

Ona diyorlardı ki :

— Bak, baban seni nasıl unuttu!.. Halâ sana mektup yazmadı.. ne gelen var, ne giden!

Çocuğu okutan Avusturyalı muallimler, mürebbiler kapalı sözlerle ona öğretiyorlar, yüreğine iğne gibi sokuyorlardı ki : «Babası bir suçlu, bir canidir; ve yaptığı büyük kötülükler, onu en sonra zindana düşürmüştü!»

Çocuk bu sözlere karşı ayaklanıyor, inanmayordu.. Ancak bu yaşta çocuklar babalarını bile pek çabuk unutur...

Artık adı bile değiştirilmiş, "Rayıhştad Dükü,, olmuştu.

Sırtındaki Fransız üniforması atılmış, Avusturya elbisesi giydirilmişti.

Ancak Korsikanın ateşli, azgın kanı yine onun damarlarında idi.

Kartalların, Kartallığın ruhunu öldürmek kolay değildir!

Bu, Meternih için bile çok güç bir iş olmuştu.

Küçük Kartal, Şönbrün sarayında, Avusturya imparatorluğu soyunun başka dük ve düşeslerile tanıştırıldığı vakit, onları horlamış, küçük görmüştü.

Küçük dükler ve düşesler yeni adıyla ona haykırmışlardı:

— Franzl... gel de beraber oynayalım!

Çocuk da onların yüzüne bağırdı :

— Benim adım Napoleon'dur!..

Sonra küçük, kendisi kadar bir Arşidüke yumruğu yapıştırdı...

Uşaklardan biri ona :

— Zatı asilaneleri...

Diyecek oldu; o herife tokatı vurarak işi düzeltti :

— Ben sizin Haşmetmaabınızım!.. Ben küçük "Roma kıralı,, yım!

Bu iş Meternih'e anlatıldığı vakit :

— Öyle mi! demişti. Demek umduğumdan büyük güçlükler çekeceğiz... Bir Napoleon daha mı yetiştiğini göreceğiz?

Git gide çocuk daha çok sıkıştırılıyor.

Meternih çocuğun abdal, budala, deli olduğu sözünü ortaya yayıyor.

Bütün kapılar onun üstüne kapanıyor, kilitleniyor. Korkuluyor ki: Avrupanın bir parçası, Kutlu İttifak'ın sıkıntısı altında kıvranıp homurdanmağa başlarsa: «Napoleon'un oğlunu isteriz» diye haykıran sesler işidilecektir... Korkuluyor ki: Napoleon'un oğlu göz önünde durursa, onu gören.. ve o günkü durumu beğenmiyen milletler, ondan yüreklenme, umut, ateş alacaklardır... Onun için çocuğu kimse görmiyordu amma; herkese "çocuk sersemdir, beyinsizdir!,, deniliyordu.

Bu derin, ağır baskı, belirsiz işkence altında yavaş yavaş çocuğun ruhu ezildi, ateşi söndü. On beş yaşına geldiği vakit kendisini, epice alçaltılmış, eski yüksek yerinden kovulmuş buluyordu; çünkü sırtındaki cakette ancak bir "çavuş" nişanı vardı... Evet, artık ruhu ölmüştü.. Ona ne derlerse onu yapıyordu. On yedi yaşına gelince bu sessiz boyun eğiş (Meternih) i memnun etti, çocuğun rütbesi yükseltildi.. Avcı bölüğü yüzbaşısı... Çocuk bu büyük iyiliğe karşı, büyük babası Fransuvanın elini öptü.

Delikanlı miralay oluyor.. Ordu hayatına okadar büyük coşkunlukla atılıyor ki: bu hal kurnaz (Meternih) i oldukca düşündürüyor :

Bu uğursuz Bonapart'ın oğlu kurnazlık mı ediyor?.. uslu ve söz dinler görünerek bir rol mi oynuyor?

Ya birgün gelip te bu miralay Napoleon, Avusturya ordusunda öğrendiği askerliği, yine Avusturyalıları bozmak, yenmek için kullanırsa!...

Ya bu uslu talebe, muallimlerine karşı ayaklanırsa!

Ancak, birgün çocuk bir geçit resmi sırasında bayılıveriyor.. Bakan hekimler akciğerlerinin bozuk olduğunu, Viyana havasının ona yaramıyacağını söyliyorlar... Diyorlar ki : «İtalyaya giderse belki ölümden kurtulabilir.»

Bu çocuğun ölümünü geri bırakmak, yaşamasını uzatmak mı ?

Bu sualin karşısında Meternih, kendikendine soruyor : "Niçin?,,

Böylece, çocuk İtalyaya gönderilmedikten başka, talim meydanında daha çok uğraşmağa, koşmağa yüreklendiriliyor... "Şöyle yaman askersin, böyle parlak zabitsin!,, diye benliği kabartılıyor, yüzüne gülünüyor. Ordu manevralarında çocuk bütün Avusturya zabitlerinden çok çeviklik, yararlık gösteriyor.

Gördüğü alkışlardan coşarak, ordu ile beraber açık havada kalıyor.

Ve en sonra büsbütün hastalanıyor.

Meternih, hastanın bir odaya taşınmasını buyuruyor. O oda ki: Avusturyanın Fransaya diz çöktüğü acı, karanlık günlerde; Kartal yavrusunun babası büyük Kartal - bütün Avrupayı yenmiş olan Napoleon - o odada oturmuştu.

İşte bu hasta çocuk, fırtına ile Şönbrün sarayının üstündeki mermer kartalın düştüğü geceye kadar, burada yatıyor...

«Sonra öldürülüyor mu?». İsterseniz siz böyle deyiniz; isterseniz demeyiniz; ancak epice vakit Avrupa böyle dedi.

Meternih, eteğindeki bu öldürücülük, bu kan lekesini temizlemeğe kalkıştı. Bir "Fethimeyt,, ameliyesi yaptırdı. Yine kendi tarafından ayrılmış olan hekimler: «Kartal Yavrusunun öldürdüğü sözünün yalan olduğunu» bildirdiler.

AVAR OĞLU

— Başı 13 üncü sayfada —

lerini hatırlatan pırlantalar parlar. Bu yaprakların arasında da, yine rengârenk elmaslardan yapılmış, kuşlar cıvıldar. Bu esnada, haşmetlü imparatorumuzun tahtı, yavaş yavaş yukarı kalkar. Fakat bu tahtı kaldıran makine o kadar mahirane yapılmıştır ki, katiyen görmek mümkün değildir. Onun için, taht ile onun üzerinde oturan imparatorumuza, sanki muallakta duruyormuş gibi, ilâhî bir manzara verir.. Ah asaletmeap!.. şu, Avar Kıralı denilen zatın, şehrimize bir misafir sıfatile gelerek, bu şahane manzarayı temaşa edemediğine pek müteessifim.

Salurun dişleri birbirine çarptı :

— Ya, Avar kıralı buraya cebren girer de.. bütün bunları ele geçirirse ?..

Barba Nikola, bir kahkaha attı. Salurun yüzüne baktı :

— İşte, sade bu mümkün olamaz.

Diye bağırdı... Hem Salur, hem de Hâkan; bir anda durmuşlardı. Kaşlarını çatmışlar.. şu Bizanslı balıkçının bu küstahça hareketi karşısında, ne yapmak lâzım geldiğini düşünmeye mecbur kalmışlardı. Fakat Barba Nikola, onları fazla düşündürmeye vakit bırakmamış.. mahrem bir tavur alarak :

— Ah, asılzadelerim!.. şundan emin olunuz ki.. ilk Avar neferi, surların

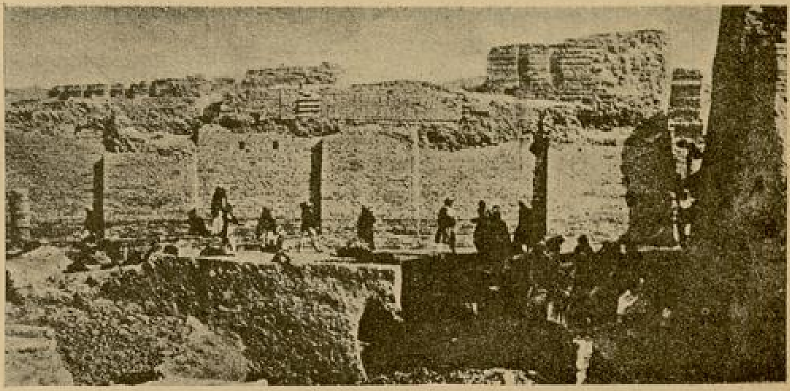

Avar ordusu Bizans duvarları önünde dolaşırken, içeride...

üzerine ayak basdığı anda, bütün bu kıymettar ve mukaddes eşya, ortadan kaybolur.

Hâkanla Salur, ikisi birden sormuşlardı :

— Niçin ?.

— Nasıl ?..

— Gerek sarayın ve gerek Ayasofyanın altında öyle mahzenler yapılmıştır ki, bugün onların girilecek ve çıkılacak yerlerini, birkaç kişiden.. yani, imparatorun ve kilisenin hazinedarlarından başka hiç kime bilmez. Haa,. bakınız, unutuyordum; bir de, akrabalık şerefile müftehir olduğum bizim Zeytinyağı papas)...

Salurun gözleri parlamış.. ve nazarları, Hâkanın yüzüne kaymıştı. Bu nazarlarda :

— Nasıl, Hâkanım.. bu kıymetli hazineleri ele geçirmiyecek miyiz ?..

Manasını ihtiva eden bir sual vardı. Fakat Hâkanın yüzü, bir çelik gibi sert ve maddî ihtirastan uzaktı. Nitekim omuzlarını kaldırarak :

— Haydi.. yürüyelim.

Diye mırıldandı.

* * *

— Buyurun, asılzadelerim!.. işte size, bütün dünya üzerinde bir eşi ve emsali olmayan (Ayasofya) yı takdim ediyorum.

Bu sözleri söylerken, Bizanslı balıkçının sesinde, yükselen bir gurur vardı. Geveze balıkçı, bu iki meçhul yabancıya biraz daha övünmek istedi:

— Eğer, asılzadelerim arzu buyururlarsa, Cenabıhakkın yeryüzünde en mübarek makamını teşkil eden bu muazzam mabedin, tarihi hakkında biraz malûmat vereyim.

Dedi... Fakat Hâkan; sert, kısa ve kat'î bir hareketle balıkçının sözünü kesti :

— Hacet yok, bizi biran evvel, papazın yanına götür.

Emrini verdi... Barba Nikola, işi yine pişkinliğe vurdu. Hem önde yürüyor, hem de söyleniyordu :

— Bu malûmatın, sizi alâkadar etmediğine hiç taaccüp etmem. Buna binaen sizi, fazla tafsilât ile de üzmek istemem. Yalnız kısaca arzedeyim ki; eski yunan lisanında (Ayasofya) sözleri (Hakikî Hikmet) manasına gelirmiş. İyi bir hıristiyan olduğunuz için siz de bilirsiniz ki : (Hakikî Hikmet) ten murad, (Tanrının oğlu.. Hazreti Mesih) demektir. Şundan da anlaşılıyor ki, bu kilise, (Tanrının oğlu) namına yapılmış ve ona hediye edilmiştir. Amma.. yeryüzünün bütün altın, gümüş, elmas ve en kıymettar mermer taşlarını kapısının altında barındıran şu muazzam ve muhteşem binanın, tapu senedini de tanzim edip (İbnulâllah) a takdim etmişler midir ?.. Onun tarafından da kat'i bir surette kabul edilmiş midir ?.. Maalesef bu cihetleri bilemiyorum... Kapıdaki şu fakir papazların önüne birkaç para atıverseniz, kibarca bir iş olur... Hay Tanrı razı olsun, kibar asılzadelerim... Buyurun.. geçin içeri. Buradaki teşrifat mucibince, asılzadelerin önünde kimse yürüyemez. Yalnız biraz daha serbest olmaya çalışın. Bizanslıların mütecessis nazarlarına hedef olmayın... İşte burası, mabedin avlusudur. Şu, dokuz mermer sütün üzerindeki altın yaldızlı köşk, nazarıdikkatinizi celbetti, galiba?.. Şövalyelerim, bu köşk.. Patrik ile onun ruhanî meclisinin içtima ettiği binadır.

(Arkası var)

Zavallı Bizanslılar, Tanrının oğlu İsadan meded umuyorlardı....

BİR KIZ BÖYLE DÜŞTÜ

— *Başı 15 inci sayfada* —

Bu sayfalar uydurma bir hikâye değildir. Yaşanmış bir acın (facia).. geçmiş bir olgu (vak'a) dır. İyi bir arda (aile) kızı iken, Beyoğlu batakhanelerine kadar düşmüş bir zavallının serüvenidir: Biz; Cemal Atac'ın yeni çıkan bu addaki kitabından, birkaç parçayı kopararak buraya geçirdik.

Paşakızının bir de sabah sermayeleri var: Çoğu genç ve mektepli kızlar!.. Bunlar saat on ikiye, bazan da akşama kadar burada kalabiliyor; sonra mekteplerinden dönüyorlarmış gibi evlerine gidiyorlar.

Bunların müşterileri birgün evvelden haberlidirler. Muayyen saatte geliyorlar, bu körpe çocuklarla birkaç saat kalıyorlar. Bu kızlara devam edenler, hep yaşlı başlı, gün görmüş aç kurtlardır. Bunlar hem paralı ve hem de armudun iyisini seçen yaratıklar.

*
* *

Ağustos . . . . .

Günler hep biribirine benziyerek geçiyor, her gece de başka başka bir erkek koynunda yatıyor, onları doyurmaya çalışıyorum. Bazısı ne kadar saf yürekli ve ne kadar budala insanlar!.. Öyleleri olur ki, bana saatlerce yalvararak, benden içten ve ateşli mukabele bekliyor. Gösterdiğim yapmacık hoşnutluk ve tatlılık, onu doyurmıyor, içten ve kalpten gelen bir kaynaşma bekliyor.

— Ne olur, sen de beni sıkıca sar, beni ısır, beni kopar... böyle istiyorum!... diyor. Zavallı adamlar, düşünmüyorlar ki: o gün sıra kendilerine gelinceye kadar, kaç kişinin bir ihtiyaç oyuncağı!. gibi kullanılmış ve körleşmişim!.. Orospuda samimiyet, onda ateşli muhabbet, onda tatlı bir sıcaklık nereden olsun?...

Bazıları buna da lüzum görmiyor. Kendi arzusuna göre evirip çeviriyor, örseliyip hırpalıyor, ısırıp öpüyor!... Sonra bir boğa gibi hırıldaya hırıldaya uyuyor. Ben, nefret, istikrah, ıstırapiçinde uyanık kalıyorum. Aman yarabbi!.. Bu öyle bir fecaat ki, nasıl tahammül edildiğine ben de şaşırıyorum!?...

Öyleleri gelir ki, en bulandıran ve pis bir kokudan daha tiksindiren bir koku ile kokan vücudü vardır. Buna da ses çıkartmamak; ve hattâ o, bu kusurunu bilir de bahsederse: "gül gibi, mis gibi, insanı bayıltıcı ılık bir kokunuz var,, demek lâzımdır. Şayet aksi birşey söylenirse, ya ondan güzel bir dayak yemek; yahut ta bırakıp giderse, Paşakızından bir araba söz işitmek vardır.

Yazan :

CEMAL ATAÇ

Basan: Resimli Ay Basımevi

Bir müşteri ile odaya sürüklenirken çektiğim vicdan azabiyle, düştüğüm korkunun dehşetini, kabil değil anlatamıyacağım. Beraberimde götürüp, koynuma kabul edeceğim adamın, temiz olup olmadığını bile araştırmağa hakkım yoktur. Yaralı, çibanlı, frengili, veremli, cüzzamlı ne olursa olsun, onunla beraber yatmağa mecburum. Çünkü o, beni para ile Paşakızından, sayılı bir zaman için, satın almıştır. O, parası karşılığı hayvansel ihtiraslarını tatmin ederken, ben korku ve üzüntü içinde kıvranırım. Tiksinme ve bulantım beni boğduğu halde, güler yüz ve tatlı söz kullanmak zarureti var!.. Buna nasıl katlanılır, buna nasıl tahammül edilir yarabbi??!...

*
* *

Ağustos : 1928

Dün gece odamı kilitliyerek yatağıma girdim. İyi bir uyku uyuyabildim. Bu sabah kalktığım zaman başağrıları hafiflemişti. İçimde garip bir sükûn var, hep eski günleri düşünüyorum. Çocukluğumun ve genç kızlığımın mutlu günleri içimi yakarak, gözlerimi tutuşturarak hatıramda bütün güzelliklerile canlanıyor:

Büyük babamı, çiftliği, o kocaman konağın içindeki arı ve temiz âlemi düşünüyorum. Komşuları, dostları, arkadaşlarımı düşünüyorum... Hepimiz ne kadar iyi, ne kadar bahtiyardık. Küçük valizimi açıyorum, içinde hep eskiye ait hatıralar var: annemin küçük mineli bir saati, bir pandantifi.. rengi uçmuş küçük bir fotoğrafisi. İsmetin bir iki mektubu. Bu mektupların arasında Celâlin yazdığı hikâyelerden biri, ve bir de resmi çıktı. Ben bunları unutmuştum, hepsini masanın üzerine sıraladım, uzun uzun gözden geçirdim. Kalbim kopacakmış gibi ağrıyor. Gözlerimden, sonu gelmiyen bir kaynak gibi, yaşlar akıyor...

İsmetin bir mektubunu okuyorum, evlendiği zaman bana yazmıştı. Uzak akrabasından birisiyle evlenmiş, ikisi başbaşa o kadar mutlu yaşıyorlarmış ki.. kocası küçük topraklarını işletmeğe çalışıyormuş. İsmet te evinin bütün işlerini görmekle ona yardım ediyormuş. Gebe imiş, bir de çocuğu olursa bu genlikleri birkat daha artacakmış.

Mektubu birkaç defa okudum. Her okuyuşumda doyulmaz bir şiir zevki alıyorum.

Başımı masaya dayadım: Ah; ne olurdu?.. Ben de fakir bir köyün yıkık bir kulübesine gelin olsaydım?!.. Kocam, güneşten yanmış esmer yüzü ile, her akşam tarla veya harman dönüşünde, beni yanık göğsünde sıksa, nasırlı elleriyle pembe yüzümü okşasaydı?!.. Ben ona kalaylı tenceremde pişirdiğim çorbayı, kalaylı bir bakır tasda yedirseydim?... ve sonra da kumral saçlı bir çocuğu kucağına verseydim?... Dansta, içkide, barda, ve en sonra fuhuşta çürüyen gençliğimi, onun saf ve babayiğit göğsünde geçirseydim. Bir zamanlar küçük gördüğüm bu sade ev hayatını, bugün erişilmez.. yetişilmez göksel bir mut gibi istiyorum. Oooh!.. Celâl; seni, seni şimdi nasıl arıyorum bilsen? Fakat, senin öpmeğe değil, koklamağa bile kıyamadığın İffetinin ;nesıl ve nerelere düştüğünü görmeni hiç istemiyorum!...

Gözlerimi yakarak dökülen bu pişmanlık yaşlarını görseydin, kimbilir beni affeder mi idin? Günahımı kaniyle.. hayatiyle ödemiş bir kızım!.. fakat, o kadar zavallı, o kadar kimsesiz, o kadar kötü bahtlıyım ki! . . . .

Artık yazamıyorum... İçim, parça parça içime akıyor... Ağlıyorum, hastayım. Ölüm başımın ucundadır! . . . . .

Yazan:

ORHAN SELİM

BİR KİTAB *ve* BİR YAZICI

"Bir Yarım Müstemlike oluş Tarihi,, nin yazıcısı yeni bir kitap çıkardı. Bu kitabın adı: "1908 de ecnebî sermayedarlığına karşı kalkınmalar,,

Bu bir dokümanlar, bir sosyal tarih kitabıdır.

Kitap derince akla herşeyden önce bir bacım gelir. Bir üstüste dikilmiş kâatlar yığını. Hele sosyal tarih deyince, bu kitabın sayfa sayısı en aşağı 200 olmak gerektir sanırız. Oysa ki, Hüseyin Avninin kitabı küçücük. Buna bilgin baylar broşür derler belki. Eğer bir broşürle, bir ilim eserinin arasındaki ayrılık, sayfa sayısından geliyorsa, siz de broşür deyin; fakat bence bu olgun eser, bir mükemmel verim, biz de eşi olmıyan kocaman bir kitaptır.

Hüseyin Avni o genç bilginlerdendir ki, iki sayfa yazmak için iki sene çalışır; ve iki bin kitap gazete, vesika okur. İşte bunun için, onun iki sayfasında, bütün fazlalıklarından temizlenmiş, dört yanı en usta bir kalemtraşla büyük emekler verilerek yontulmuş bir elmas ışıltısı vardır. Yalnız şunu da söylemek lâzım ki. Hüseyin Avni sadece bir elmas yontucusu değildir. O elması ham halinde arıyan, bunun için bütün güçlüklere büyük bir sabırla katlanan bir işçidir. Avni, yontulmamış, işlenmemiş, paslı elması; kömür yığınları, derelerin kumları ve çakılları, toprağın derinliği içinden bulur, çıkarır ve işler. Ve bu kocaman çalışma, bu çalışmadaki metod ve ustalıktır ki, Avninin iki sayfası içine iki bin sayfalık değer kor. Avni "mürekkep işle,, çalışan yazıcılarımızın, bilginlerimizin başında gelir. İşte bunun için: "1908 de ecnebî sermayedarlığına karşı kalkınmalar,, bütün bu şartlar içinde kusursuz bir eser, eşi bizde bulunmıyan bir araştırma olmuştur. Ben kendi payıma Avninin kitabını üç kerre okudum. Daha da okuyacağım. Hayatla bilginin, metodla realitenin Avnideki kaynaşması, birliği; onun bu ikinci kitabında bir kerre daha ortaya çıktı. Ve bu birliktir ki, gazeteci Avniyi iki sıçrayışta büyük bilgi adamı Hüseyin Avni yaptı. Ve yine bunun içindir ki, onun küçücük büyük eserleri, bir kerre okunmakla doyulamıyan verimler oldu.

Genç bilginlerimizden Hüseyin Avni.

Günah Gönüllüleri

— Başı 5 inci sayfada —

bilirim? Beni bu hürriyete nasıl kavuşturabilirsin Celâl ağabey? dedi.

Söze tekrar başladım. Önce biraz duıaklar gibi oldum. İstiyordum ki sesimde en inandırıcı, en itiraz edilmez tavır bulayım.

— Hicrancık, dedim. Senin inanılmıyacak kadar içli, şimdiye kadar bir eşini dinlemediğim kadar temiz, mükemmelin mükemmeli bir sesin var. Ve benim bir kalemim var ki, en olmıyacakları bir hafta içinde meşhur kılabilir. Bu kalemden kimseyi hoşnut edecek, kimseyi yükseltecek, kimseye yardım edecek tek bir satırın çıkmamasına nasıl, ve neden karar verdiğimi demin sana anlatmıştım. Fakat, yine demin aklıma gelen, önüne geçilemiyecek kadar doğru olduğunu sandığım bir fikir için, bu kararımı bozacağım. Senin sesin memleketin en tankınmış sesi olacak, bu uğurda kalemimi seferber edeceğim ve sen; sesinin ışıltıstyla, geniş mânâsında yarım da olsa, iktisadî bir hürriyete kavuşmasan bile, kendi hayatını kimsenin eline bakmadan, kendin kazanaksın! Anladın mı?

Hicran düşünüyordu:

— Anladım Celâl ağabey, dedi, ancak..

— Ancak da, ne oluyor?

— Ancak demek istiyorum ki, sesim belki de sana o kadar güzel gelmiştir, belki de sesim hiç te.. hiç te güzel bir ses değildir.

Güldüm:

— Sesinin güzel olup olmadığını bana bırak, dedim. Ben sesden, musikiden çok ta olmasa anlarım biraz. Hem ne tuhaf her insana kendi sesi gayet güzel gelir de, sen hakikaten eşi az bulunur sesinin güzelliğinde tereddüde düşüyorsun. Bu tarafı geç bakalım. Bundan başka itirazın var mı?

Birdenbire cevap vermedi. Birşeyler söylemek istediği belliydi. Söyliyemiyordu ... yüzüme baktı.

— Haydi, dedim, arpacı kumrusu gibi ne düşünüp duruyorsun? Nereye takıldıysan söyle, düğümü beraber çözelim!

Güldü:

— Şey, dedi. Düğüm filan yok, yalnız.'

— Eeee! Yalnız?

— Yalnız bu ahım şahım sesimi, senin tabirinle onun ışıltısını nası, nerede satıp para kazanacağım? Çalgılı hahvelerde mi?

(Arkası var)

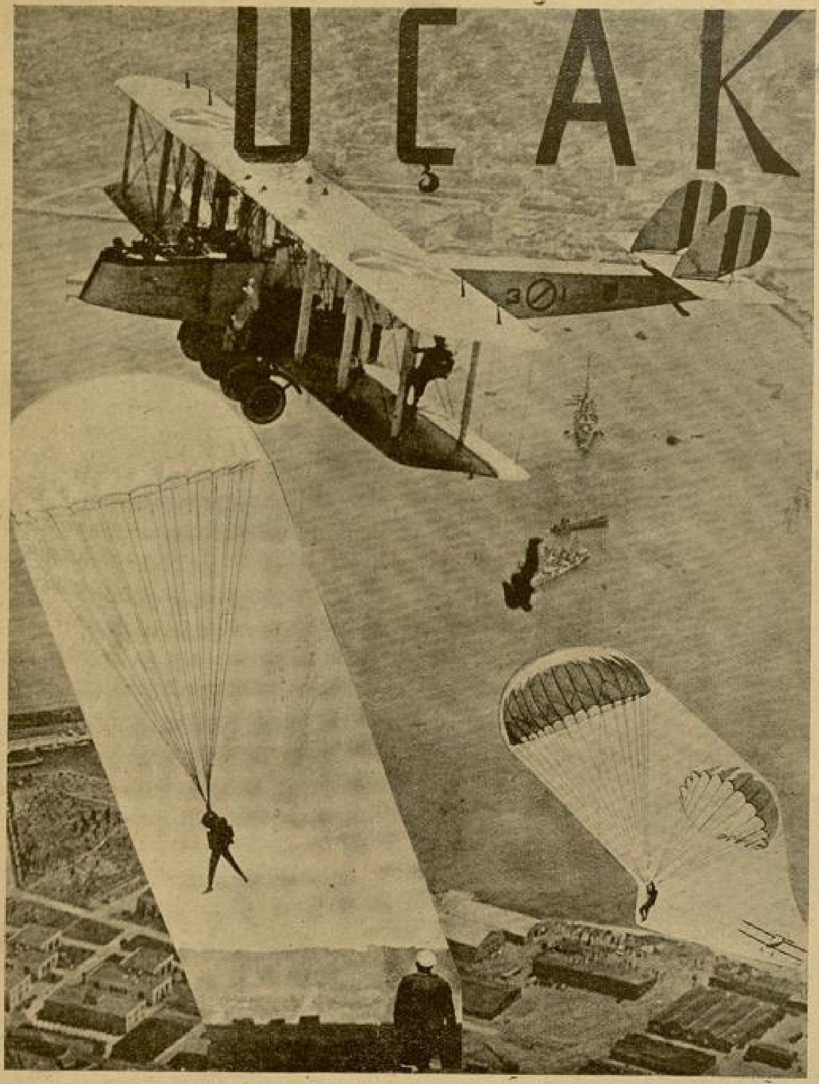

LA GÖKLERİ ASMAKTA HİÇBİR KORKU KALMIYOR: YENİ BİR PARAŞÜT BULUNDU.

Uçakçılığın pek korkunç anları vardır. Fakat bunun en yamanı: uçaktan paraşütle yere inmektedir. Binlerce kilometre yükseklikte; saatte dört yüz kilometre sür'atle gitmekte olan bir uçaktan; paraşüte güvenerek uçakçının kendisini atması kadar, sinirleri bozan birşey olamaz. Uçaktan paraşüt ile atlanacağı zaman, atlayana şu hatırlatma yapılır:

«Paraşütü açacak düğmeye basmadan önce, on sayı sayınız. Yoksa uçağın tellerine ve çerçevesine takılırsınız. Bu ise yüzde yüz ölüm demektir.»

Atlıyacak olan, bu sözü zihninde tekrar eder; ancak kendini uçaktan attığı zaman, ağır bir taş gibi aşağıya düşer ve paraşüt açılmaz.

Yere görülmedik bir süratle düşen zavallının sağ kalmasına imkân yoktur. Bu olgudan sonra paraşüt, mütahassıslar tarafından muayene edildiği zaman, hiçbir sakatlık bulunmaz. Kazanın sebebi: düğmeye basılmaması olduğu anlaşılır.

Kendini uçaktan atan, çok defa o kadar heyecana kapılır ki, düşüncelerine hakim olamaz. Uçaktan atlıyanların pek çoğu bu yüzden kurban gitmektedirler. Bir kısmı da heyecandan, on sayıyı saymadan önce düğmeye bastıklarından, uçağa takılıp ya kolu ayağı kırılır; yahut başı ve vücudü parçalanarak ölür.

Tecrübeli ve pişkin uçakçılar, kendilerini uçaktan atarken soğukkanlılıklarını ve muhakemelerini kaybetmediklerinden, yüzde doksan dokuz sağ salim yere inmeğe muvaffak oluyorlar.

Şimdiye kadar kullanılan paraşütlerin birinci kusuru: Kendilerini uçaktan atanların, muhakemelerine hâkim olarak soğukkanlılıklarını muhafaza eylemelerinin icab ettirmesi idi.

Amerikalılar her insanın bu soğukkanlılığa malik olamıyacağını düşünerek yeni usulde bir paraşüt bulmuşlardır. Bu paraşüt, atlıyan kendisini uçağın kanadından havaya atmazdan önce açılıyor.

İnsan kendini arka üzeri uçaktan bıraktığı zaman, açılmış paraşüte asılarak rahat rahat yere iniyor. Amerikalıların bulduğu bu paraşüt, küçücük bir torba tarafından kontrol ediliyor. Bu torbacık bir halkaya bağlı ipin çekilmesile açılıyor. Bu «pilot paraşüt» kauçuk yayların tesirile kendiliğinden açılıyor. Pilot paraşüt, asıl paraşütü bu vaziyete getirdikten sonra, kendisi de yavaş yavaş açılıyor. Asıl paraşüt açıldığı zaman, kâfi derecede uçaktan uzaklaşmış bulunuluyor.

Paraşüt, bu suretle uçaktan uzakta açıldıktan sonra, yolcu sırt üzeri kendisini korkmadan uçağın kanadından aşağıya atıyor.

En sinirli insanlar bile, bu suretle hiç korkusuz kendilerini uçaktan paraşutün koruyucu kucağına teslim edebilirler.

Sovyet Rusya cumurlukları hava kuvvetlerinin paraşüt yıldızı olan Şmit son günlerde yaman bir rekor kırmıştır. Kova tayyare karargâhından havalanan tayyareci 1,500 metro yükseklikten kendini boşluğa atmış ve paraşütünü ancak yere 750 metro kalınca açmıştır. Tayyareci sağ salim yere inmeğe muvaffak olmuştur. Şmit, paraşüt ile uçaktan inmenin nekadar heyecanlı olduğunu şöylece anlatıyor:

«Dünyada en çetin ve korkunç iş: ilk defa paraşüt ile uçaktan atlamaktır.

Bir insan, uçağın kanadına çıkıp arka üzeri havaya atıldığı zaman kendisini, yavuz ve karanlık bir sonuçun uçurumuna atmış sayar. Yere sağ ineceğine birtürlü inanmaz. Yere indiği zaman dünyaya yeniden gelmiş gibi sevinir.

Bir defa, eski usul bir paraşütle uçaktan atlamıştım.

Bin kadem aşağıya indiğim zaman, paraşüt bir türlü açılmadı. Sonradan açıldı. Sağ olarak yere indim. Bu deneme, havada paraşütten insanın teneffüs edemeyip boğulduğu iddiasının doğru olmadığını isbat etti. Yalnız insan kendisini, bir boraya uğramış gibi duyuyor. Çünkü ilk dakikalarda yerin çekme kuvvetinin tesirile inme sürati, saniyede otuz kadem olduğu halde; bin kademde saniyede yüz kademi buluyor.

Paraşüt ile ilk indiğim zaman bir düzüye taklak attım. Sonradan deneme ile anladım ki: ellerimi dizimde kilitliyerek bir topaç olduğum zaman taklak atmıyorum.

Yeni usul paraşütler gayet emindir. İnsan indiği yerde ağaca ve başka bir arızaya tesadüf etmediği zaman, yüzde yüz emniyetle toprağa iniyor».

Öztürkçe Kelimelerinizi Öğrenelim ve Kullanalım:

BİRİNCİ LİSTE

1 — **Hâkim** (*Souveraine*) = Egemen
Hâkimiyet = Egemenlik
Misal: Hâkimiyet milletindir = Egemenlik ulusundur.
2 — **Mustakil** = Erkin. Bağınsız
İstiklâl = Erkinlik, Bağınsızlık
Misal: 1 — Biz müstakil bir milletin çocuklarıyız = Biz Erkin bir Ulusun çocuklarıyız.
İstiklâl mücadelesi = Erkinlik savaşı
2 — Müstakil mebuslar = Bağınsız Saylavlar
Türkiyede mahkemeler. müstakildir. = Türkiyede Hakyerleri Bağınsızdır.
3 — **Sanayi** = Endüstri,
Sınaî = Endüstriel.
4 — **Hür** (*T. Kö.*) = Özgen.
Hürriyet (*T. Kö.*) = Özgenlik.
5 — **Serbest** = Özgür
Misal: Serbest mıntaka = Özgür - bölge.

İKİNCİ LİSTE

1 — **Mamur** = Bayındır.
a) **Mamuriyet**
b) **Nafıa** = Bayındırlık
İmar etmek = Bayındırmak.
Misal : Ankara bayındır bir şehir olmuştur.
Memleket Bayındırlık yolundadır.
Bütün devlet yapı işleri Bayındırlık Bakanlığına bağlanmıştır.
Biz yurdumuzu bayındırmaktan, geliştirmekten başka birşey düşünmüyoruz.
2 — **İnkişaf etmek** = Gelişmek.
İnkişaf ettirmek = Geliştirmek.
İnkişaf = Gelişim, Gelişme.
Misal : Türkiyenin ekonomik gelişimi günden güne artıyor
3 — **Milkî** = Sivil.
4 — **Askerî** = Süel (*Militaire*)
5 — **Cemiyet, Şirket** = Sosyete.
Misal : Türk cemiyeti = Türk sosyetesi.
Şeker şirketi = Şeker sosyetesi.
İçtimaî = Sosyal.
Hilâliahmer cemiyeti = Kızılay Cemiyeti. Dil Cemiyeti. Gazeteciler Cemiyeti.

Not : "Asker„ kelimesi "Soldat„ anlamına türkçedir.
Not : 1 — Türk kökünden gelen "Cemiyet„ şu anlamda kullanılacaktır ;
Not : Dergimize gönderilecek yazılarda bu kelimelerin Osmanlıcalarının kullanılmamasını rica ederiz.

UÇÜNCU LİSTE

1 — **İtimat** = Güven
İtimat etmek = Güvenmek
Asayiş ve emniyet = Güveniklik
2 — **Hazur ve sükûn** = Baysallık

Yurda güveniklik ve baysallık, ülkümüzdür.

1 — Orduya güvenimiz vardır.
2 — Ordu bizim güvencimizdir.
(Medarı emniyet ve itimadımızdır.)

3 — **Temin etmek:** 1 — İnaçlamak, insan vermek; 2 — Sağlamak, 3 — Elde etmek

Örnek : 1 — Bu işin böyle olduğuna sizi inaçlarım. Bu işin böyle olmadığı hakkında kendisine inan vermiye (kendisini temin etmiye) çalıştım.
2 — İşimi, ancak banka yolile sağlıyabildim.
3 — (Temin ettiğimiz neticeler) Elde ettiğimiz sonuçlar.

4 — **Sonuç** = Netice
5 — **Teminat** = İnanç

DÖRDÜNCÜ LİSTE

1 — **Âbide** = Anıt

Örnekler : İstanbul bir anıdlar şehridir. - İstadbul, Atatürk için, heykelli bir anıt yaptırmağa karar verdi.

2 — **Müstacel** = Evgin

Örnekler : Yurdu bayındırmak, evgin işlerimizin başında gelir. - Dün Ankaradan bir evgin telgraf aldım.

3 — **Terbiye etmek** = Eğitmek
Terbiye (éducation) = Eğitim
Mürebbi = Eğitmen
4 — **Mektep** = Okul (Okula)
5 — **Muallim** = Öğretmen

Örnek : Cümhuriyet okullarının genç kafalı eğitmenlere ihtiyacı vardır. - Her öğretmen, eğitim usullerini bilmez. - Biz çoktanberi gençliği yeni zamanlar için eğitmek istiyoruz.

Not : Güven ve güvenç kelimelerinde şu ayrıma dikkat edilmelidir;

100 LİRA DAĞITIYORUZ

YARIM AY: okuyucuları arasında bir "ÖZ TÜRKÇE YAZI YARIŞI„ açmıştır. Bu yarışa girme şartları:

1 — Yazıların Öztürkçe yazılmış olmaları. 2 — Yarım Ayın iki sayfasından uzun olmamaları. 3 — Yarım Ayın okuyucularına uygun konu (mevzu) lar seçilmesi. 4 — En geç, Temmuz sonuna kadar gönderilmiş bulunması.

Bu yazılar, çok tanınmış yazıcılarımızdan toplanma bir kurul (heyet) tarafından okunup, içinden en iyi görünen 10 TANESİ ayrılacaktır. Bu 10 yazı, her sayımızda ikişer ikişer basılacak, ve yazıcılarına 10 ar lira öden (mükâfat) verilecektir.

HEKİM

(Baştarafı 7 inci sayfada)

çük hastası olduğunu unutuyordu. Rüzgâr, onun vücudünü saran tülleri uçuruyor; çıplak bacakları.... Güzel vücudü, geçmiş günlerin canlanmış bir aşk heykeli gibi görünüyordu. Küçük sıcak ses, ay ışıklı rüzgâra sarınarak, kayalıklarda oturan deniz kızlarına gidiyordu sanki...

... Genç hekim, karşısında tüllerini atarak, bir su fışkırışı gibi çıplak kalan genç kızı yakalamak istedi.. O, bir ceylan kaçışıyla çamların arasına koşmağa başladı. Ardından öbürü de.. genç hekim artık hekim değildi. O sadece bir erkekti.. Çıplak kadın gören ve kendini unutan bir erkek.. Koştu. Onu yakaladı. Ateşli vücudünü ince serin bir ter sarmıştı., dünyayı ve herşeyi unutarak, onu kollarının arasına aldı.,.

***

... Küçük rüya dansözü bir hafta içinde gözlerini dünyaya kapadı.. Onu seven bütün arkadaşlarının gözleri yaş, yürekleri sızı ve ümitsizlik dolmuştu.. Genç hekimlerinin sararan yüzünü, derinlerden dertle bakan gözlerini, o küçük hastayı kurtaramadığının acısile o hale gelmiş sanıyorlardı.. Halbuki onun yüreğinde, zaaflarına kafa tutamayan iradesinin küçüklüğü yüzünden, çektiği sonsuz azaplar doluydu.. Genç, solgun yüzlü, ışıklı yürekli küçük hastasını, hekimliğini unutmak yüzünden kaybetmişti.. Onu, bu dönülmeyen yola, çıplak ayaklarile ay ışığında, rüya dansı yaparak gider görüyor, çıldıracak sanıyor kendini. Her taze hastasına duyuşlarını, yumşak bakışlarına doldurarak sunmağa alışan genç hekim, belki yaptığının farkında değildi.. Fakat taze duyuşlu yüreklerine, acı ve ümitsizlik çöreklenen hastalara verilen çok sıcak bir bakış bile, onları ölüme sürükleyecek kadar tesirli oluyordu,. Genç hekim, içinde sönmez bir azap ateşinin yandığını duyduğu günden sonra; gözlerine düz bir bakış, sesine sadece iyi bir hekim ahengi verdi.

***

Kapı açıldı.. içeri ak saçlı, yumuşak bakışlı, başhekim girdi. Her gün gülen yüzünde gizli bir dert yanıyordu. Bütün hastaların gözlerinde de bir sorgu dolaştı. O hepsinin yataklarını gezdi.. en uç karyolaya yeni yatırılan saman sarısı saçlı küçük kızın yanına gelince, ipek saçlarında elini dolaştırdı. Gözleri nemliydi hekimin.. kimse onun, o gün niçin dertli olduğunun farkına varamadı. Halbuki o küçük kız, onun yıllarca evvel ölen küçük Rüya Dansözüne benziyordu. Ve o gün, onun ölümünün bilmem kaçıncı yıl dönümüydü.

YARIM AY'IN BİLMECESİ

No. 9

Soldan başlayarak her sıradaki resim ve yazıların önce üsttekilerini, sonra alttakilerini gözden geçiriniz. Hepsini bir araya getirdiğiniz zaman çok kullanılan bir atasözü ortaya çıkacaktır.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye: Bir Manikür takımı; İkinciye: Fotoğrafını agrandisman yapmak; Üçüncüye: Pijamalık kumaş; Dördüncüye: Bir şişe esans; Beşinciye: Evrak çantası; Altıncıdan onbeşinciye: Dolma kalem; İpek mendil; İpek çorap; Kıravat; On altıncıdan otuz birinciye: Yüz kuruşluk bir kitap; Otuz birinciden ellinciye: Yetmiş beş kuruşluk bir kitap; Elli birinciden yetmiş beşinciye: Elli kuruşluk kitap; Yetmiş altıncıdan yüzüncüye yirmi beş kuruşluk bir kitap.

Yedinci sayımızdaki bilmecenin doğrusu :

FEMİNİST tir.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kur'ada armağan kazananlar :

No. 9 **YARIM AY** BİLMECE KUPONU No. 9

Birinciye: İpekli elbiselik — Gümüşanede tüccar Eyup oğlu bay Şükrü kızı bayan Vasfiye Durmaz; İkinciye: Pardesülük kumaş — Seydişehir Sübay Şadi Altıner oğlu Nejat Altıner; Üçüncüye: Kol saati — Afyonkarahisar Kadınana okulasında 396 Şemsi; Dördüncüye: Futbol topu — Samsun piyade alayı III. Ta. komutanı binbaşı Osman Nuri oğlu Şahabeddin Yakıcı; 5-8: İpek çorap — İstanbul Bayan Kaya Sadullah — İstanbul Altınbakkal Çemen sokak No. 85 Hikmet — Trabzon Kemer Kaya mahallesinde bay Enver Aslan evinde Nurten Aslan — Gireson kent işleri işyarlarından Cemal Aksoy eşi Şefika Aksoy; 9-12: Kıravat — Ankara maliye eftiş heyetinde H. Özbek — Adana Erkek muallim okulası 370 H. Çetin — Mersin çilek sokak No. 18 bay Nihad Etlier — Burdur pazar yerinde 73 No. da Bedi Ocal; 13-15: Dolma kalem — Sinop orta okula No. 664 Nimet — Isparta posta müdürü kızı Şadüman — Çanakkale tamirhane yazganı bay Orhan Somyürek oğlu Lütfi; 16-35: (Yüz kuruşluk bir kitap kazananlar): — İstanbul. Heybeliada, İmralı sokak No. 2 Saliha — Konya Merkez malmüdürlüğünde Hilmi Erdoğan kızı Cumhure Erduğan — Sıvas Ziya Gögalp mektebi Azize Tan — Edirne Lise No. 32 N. Akın — Bursa Erkek lisesinde 488 Şefik — Bursa Askerî lise talebesinden 3580 H. Varlık — Bursa Yeşil caddesi No. 64 Hamide Taner — Zonguldak Ziraat dairesinde yazgan Hakkı Özbek — Eskişehir Lise ikinci sınıfta Ahmet — Eskişehir Tayyare alayı teğmen Hikmet Uçar eşi Güzin Uçar — Sarıkamış Dekovil Taburu Bl. 4 te yazıcı Nihat Savcı — İstanbul Mecidiye gemisi mülâzım Suphi — Ankara Muhasebei hususiye müdürlüğünde Zehra Sönmezsoy — Ankara Yenişehir, Orduevi karşısında Niğde ap. No. 5 Türkân Gönenç — Ankara Orta mektep 3 üncü sınıf 399 Mahir — Ankara Telgraf memuru Fuat oğlu Namık Kemal — İstanbul Erenköy kız lisesi 333 Berrin — İstanbul Beşiktaş, Akaretler No. 19 da Güner Görgün — İstanbul Arnavutköy, Takkeci so. 16 numara Suzan Uzel. 36-55 (Yetmişbeş kuruşluk kitap kazananlar): — İstanbul Kasımpaşa, Zafer harp gemisinde Erbaş Rusuhi Ülcü — Sinop Hastahanesi başdoktoru evinde Perihan — Siirt piyade alayında teğmen Nurettin eşi Aliye — Sıvas Dumlupınr başöğretmeni kızı Sevim — Afyon Lisesinde 263 Ö. Seyfettin — Amasya Orta okul 77 Mahir — Yozgat Jandarma mektebi asteğmeni N. Günaydın yeğeni Emel Esdal — Gaziantep Trahum mücadele başkanlık başyazganı Ferit Özarık kızı Gülsen — Çankırı İnhisarlarda bay Kadri kızı Handan — Mersin Şaşati biraderler ticarethanesinde bay Sami Namık — Tekirdağ P. T. T. havale ve paket memuru bay [illegible] — Konya Lisede 393 Şefik — Balıkesir İkinci kolordu Başçavuşu yarbay Hulûsi kızı Hazin — Edirne P. T. T. Başmüdürlüğü başkâtibi eşi Bedriye — İzmir Karşıyaka, yalı caddesinde 84 No. da Süha Gürsoy — Gölcük Yavuz topçu Kç. Z. M. Ahmet — Büyükderbent Maşukiye Başöğretmeni Mehmetten Zehra Oktay — Küre Doktor İ. Sezer kızı Sevim — Erdek Birinci İnönü denizaltı gemisi asteğmen Raif — İnegöl Orta okul 118 H. Yücel Öz. 56-75 (Elli kuruşluk kitap kazananlara): — Zonguldak Orta okul öğretmeni E. Öztürk — Isparta Sebat kitapevi Şefik Hüsnü Aytaç — İştanbul Çapa macuncu caddesi bayan Bedia Kâmil — İstanbul Topkapı, Arpacıemin mahallesi No. 15 Şeref Karaosman — İstanbul Kız orta okulu 272 Meleksima — İstanbul Erenköy, eski istasyon caddesi foto Ok — İstanbul Pangaltı Harbiye L. Murat - İstanbul Küçük sıhhat Memuru mektebi 320 Melek Iren — İstanbul Erkek Lisesi 1357 Şinasi Süalp — İzmit Kültür direktörlüğü yazganlarından Mehmet Ertem — Mersin Posta kutusu 47 - M. Afif Demirsoy — Adana Gazete bayii bay Hüseyin vasıtasile bay M. Şefik — Adana Türksözü matbaası başdizicisi Suphi Naci — Antalya Lisesinde 386 Naim Türkdoğan — Muğla Topçu tabur yazıcısı Üsküdarlı Hadi — Bursa Ziraat mektebi 321 M. Emin — Ordu Vilâyet şoförü Kâmil Bayraktar — Gümüşane Doktor Kâmil İsmail kardeşi Hikmet İsmail — Diyarbekir Telgraf müdürüyetinde Rüştü Ayhan — Niğde İlk okullar ispektörü B. H. Yalçın kızı Türköz; 76-100 (25 kuruşluk birer kitap kazananlar): — İstanbul Taksim, Feruzağa, Sakabaşı Amasya ap. 2 nci kat Cihat — İstanbul Burgaz adası Hint mevkiinde No. 1 Mediha Alphan — İstanbul Ellinci mektep öğretmeni Meliha Akman — İstanbul Üsküdar, Sulh hukuk mahkemesinde zabıt kâtibi Meliha — İstanbul Bakırköy, Sakızağaç, Kapamacı sokak No. 11 Madelen Yazıcıyan — Ankara Devlet demiryolları hasılat dairesi istatistik kalemi Şahab Dinler — Ankara Dahiliye Vekâleti Seferberlik müdürlüğü memuru Kâzım Ayman — Ankara İsmetpaşa mahallesi Zafer caddesi, No. 20 Leman Tardu — Samsun Gazi zade Zübeyde İsmail — Edirne Belediye dairesinde Rasih Gürkan — Tekirdağ Park karşısı No. 20 Raşit Mensure — Ş. Karahisar Orta mektep 162 N. Güney — Ş. Karahisar İstiklâl okutanı Ş. Bilge — Çanakkale Müddeiumumisi oğlu Bedri Turan — Kütahya Saray mahallesi, Hükûmet arkası No. 4 Mukadder — Silifke Cümhuriyet okulu öğretmeni Sami Göksü — Trabzon Kayadibi okulu talebesinden No. 54 Münire — İzmir İkinci karantina, Mısırlı caddesi No. 277 Serap Batu — Trabzon Nafia yazganı Beria Akman — Merzifon Belediye Başkanı Hamdi Acer oğlu Hasan Acer — Malatya Lise No. 154 Talât Arat — Kırklareli 68 inci alayda Zühtü Arda — Elâziz Beşinci mektep ılhan Demirel — Kırklareli Sevim ticarethanesinde A. C. Yanardağ — Mardin İsa efendi oğullarından İhsan Yücel.

VİLÂYET ve KAZALARDA

Bakkal ve attarlarda: satışı çok ve mevsime tâbi olmıyan yeni bir marka çamaşır çividi için, umumi bayi aranıyor. Şeraiti öğrenmek istiyenlerin müracaat edecekleri yer.

Emin.

İstanbul: Galata: Karaköy Kürkçüler caddesi Demirhan No. 26 - 29

Dünyanın en eski tanınmış markası olan BOTOT diş macunu ve diş suyunu tercihan kullanınız.

YARIM AY'ın 1 inci sayısından 10 una kadar numaralarını getiren okuyucularımıza 18X24 boyunda kartonlu birer ağrandizman hediye edeceğiz.

(Mecmualar HALK damgalı olmalıdır)

HALK: KİTAP - KIRTASİYE - FOTO
Levazımı Deposu — SAMSUN

No.: 9 **YARIM AY** 15 HAZİRAN

Her ayın 1 inde ve 15 inde çıkar
İdarehanesi: Resimli Ay Basımevindedir

Telefon: 23607

		Yıllığı	6 Aylığı
Abonmanı	Türkiyede	350 kr.	175 kr.
	Dışarıda	20 İs. fr.	10 İs. fr.

Yazı çevirgeni: Emin Refik Müslümoğlu
Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. S.

YAZAN: MUAZZEZ TAHSİN

YERLİ GÖNÜL ROMANI

75 KURUŞ

AŞK • MACERA • HEYECAN • VAZİFE

SEN VE BEN

YAZAN: MAHMUD YESARİ

GECELEYİN SOKAKLAR

HAYATTAN PARÇALAR

40 Kuruş

Basan ve Satan : Resimli Ay Basımevi T. L. S.